

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN
ADAYLARININ
MESLEĞE KARŞI TUTUM, ALGI VE UMUTSUZLUK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Bahar DİNÇER

İzmir

2013

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN
ADAYLARININ
MESLEĞE KARŞI TUTUM, ALGI VE UMUTSUZLUK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Bahar DİNÇER

DANIŞMAN
Doç. Dr. Süha YILMAZ

İzmir
2013

YEMİN

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum ‘İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Mesleğe Karşı Tutum, Algı Ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi’ adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynak Dizini’nde gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

27/06/13

Bahar DİNÇER

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

İşbu çalışmaya, jüriimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı Matematik Öğretmenliği Programında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Süha YILMAZ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Cenk KEŞAN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Burak KARABEY

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

28/06/2013

Prof. Dr. h. c. İbrahim ATALAY
Enstitü Müdürü

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10007604
Yazar Adı / Soyadı	BAHAR DİNÇER
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 17066174484
Telefon	5069512321
E-Posta	bahardincer87@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Mesleğe Karşı Tutum, Algı Ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi
Tezin Tercümesi	A Study of Preservice Teachers' Attitude, Perception and Hopelessness Levels Towards Their Professions
Konu	Eğitim ve Öğretim
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	İlköğretim Bölümü
Anabilim Dalı	İlköğretim Matematik Öğretmenliği Anabilim Dalı
Bilim Dalı	İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2013
Sayfa	154
Tez Danışmanları	DOÇ. SÜHA YILMAZ 23126409984
Dizin Terimleri	Öğretmen Algılama Ölçeği=Teacher Perception Scale ; Beck Umutsuzluk Ölçeği=Beck Hopelessness Scale ; Eğitim=Education ; Mesleki tutum=Vocational attitude ; Algı=Perception ; Öğretmenlik tutum ölçeği=Teaching attitude scale
Önerilen Dizin Terimleri	
Kısıtlama	12 ay süre ile 13.07.2014 tarihine kadar kısıtlı

Tezimin Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi tarafından çoğaltılması veya yayımının tarihine kadar ertelenmesini talep ediyorum. Bu tarihten sonra tezimin, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezime ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

NOT: (Ertelme süresi formun imzalandığı tarihten itibaren en fazla 3 (üç) yıldır.)

19.07.2013

İmza:.....

TEŞEKKÜR

Araştırmanın her aşamasında desteğini ve yardımını aldığım birçok kişi olmuştur. Bu kişilere teşekkürlerimi belirtmekten büyük onur duyacağım.

Dört yıllık lisans eğitimim boyunca bilgi birikimiyle beni yetiştiren, sonrasında bana güvenerek yüksek lisans sürecinde yer almamı sağlayan, tez çalışmamın her aşamasında beni yönlendiren, akademik tecrübelerini ve bilgisini benimle paylaşan, zorlukların üstesinden gelmem için beni cesaretlendiren tez danışmanım ve değerli hocam Doç. Dr. Süha YILMAZ'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu çalışmanın uygulanmasında katkı sağlayan Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerine ve üniversitemizin değerleri hocalarına teşekkürlerimi belirtiyorum.

Beni bugünlere getiren, maddi-manevi her türlü desteği gösteren, her anımda destek olan, olumlu ve sıra dışı bakış açılarıyla ufkumu genişleten canım babam Mürsel DİNÇER'e; yaptığı fedakarlıklarla hayatımı kolaylaştıran, lezzetli yemekleri ile beni motive eden, her zaman şefkatiyle beni kollayan, dualarıyla beni destekleyen canım annem Hülya DİNÇER'e teşekkür ederim.

Hayatım boyunca bana rehberlik eden, her zaman iyi kalbiyle yolumu aydınlatan, sevgisini uzakta da olsa her zaman hissettiğim biricik can yoldaşım, canım ablam Tuba Yeliz BALUN'a; doğdukları günden itibaren ailemizin neşe kaynağı olan, ne kadar yaramaz olsalar da her kucakladığımda masumiyeti ve huzuru hissettiğim pek tatlı yeğenlerim Çınar ve Çiçek BALUN'a sevgilerimi ve teşekkürlerimi belirtiyorum.

Bu çalışma esnasında beni destekleyen, sevincime ortak olan kıymetli arkadaşlarıma, Kozağaç Ortaokulu'ndaki değerli meslektaşlarıma, tez süresince yaşadığım sıkıntılara ortak olan, her zaman desteğini ve sevgisini hissettiren sevgili Musa ÇAVUŞ'a çok teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

Yemin.....	i
Tutanak.....	ii
Yüksek Öğretim Kurulu Dökümantasyon Merkezi Tez Veri Formu.....	iii
Teşekkür.....	iv
İçindekiler.....	v
Tablo Listesi	viii
Şekil Listesi.....	xv
Özet ve Anahtar Kelimeler.....	xvii
Abstract and Key Words.....	xix

BÖLÜM I..... 1

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	6
1.2. Amaç ve Önem.....	7
1.2.1. Araştırmanın Amacı.....	7
1.2.2. Araştırmanın Önemi.....	9
2.3. Problem Cümlesi.....	10
1.4. Alt Problemler.....	11
1.5. Sayıtlılar.....	11
1.6. Sınırlılıklar.....	12
17. Kısaltmalar.....	12

BÖLÜM II.....13

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	13
2.1. Matematik Öğretimi:.....	13
2.2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum.....	21
2.3. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı.....	22
2.4. Umutsuzluk Düzeyi.....	24
2.5. Mesleki Yeterlik.....	25
2.6. Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yapılmış İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	28

2.6.1. Yurt İçinde Yapılmış İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	28
2.6.2. Yurt Dışında Yapılmış İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	30
BÖLÜM III.....	33
YÖNTEM.....	33
3.1. Araştırma Modeli.....	33
3.2. Evren ve Örneklem.....	33
3.3. Veri Toplama Araçları.....	34
3.3.1. Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği	34
3.3.2. Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği.....	35
3.3.3 Umutsuzluk Ölçeği.....	36
3.4. Verilerin Toplanması.....	37
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	37
BÖLÜM IV.....	39
BULGULAR VE YORUMLAR.....	39
4.1.Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular.....	39
4.1.1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımına İlişkin Bulgular.....	39
4.1.2. Öğrencilerin İkamet Yerine İlişkin Bulgular.....	40
4.1.3. Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Düzeylerine İlişkin Bulgular	41
4.1.4. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Seçme Nedenlerine İlişkin Bulgular.....	43
4.1.5. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine İlişkin Bulgular.....	44
4.1.6. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine İlişkin Bulgular.....	45
4.2. Ölçeklerin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve İç Tutarlılıklarına Yönelik Bulgular.....	46
4.2.1. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Değerleri.....	47
4.2.2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği Değerleri.....	50
4.2. 3. Beck Umutsuzluk Ölçeği Değerleri.....	55
4.3. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	58
4.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	63
4.5. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	69

4.6. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	71
4.7. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	73
4.8. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	77
4.9. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	80
4.10. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	84
4.11. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	88
 BÖLÜM V.....	 92
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	92
5.1.Sonuç ve Tartışma.....	92
5.2.Öneriler.....	102
 KAYNAKÇA.....	 105
 EKLER	 120

TABLO LİSTESİ

Tablo 1	İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri.....	19
Tablo 2	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	39
Tablo 3	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İkamet Yerine Göre Dağılımı.....	40
Tablo 4	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı.....	41
Tablo 5	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Dağılımları.....	43
Tablo 6	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	44
Tablo 7	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	45
Tablo 8	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları,Standart Sapmaları, Minimum ve Maksimum Değerleri.....	47
Tablo 9	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Puan Ortalamaları,Standart Sapmaları, Minimum ve Maksimum Değerleri.....	51

Tablo 10	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeği Puan Ortalamaları,Standart Sapmaları, Minimum ve Maksimum Değerleri.....	56
Tablo 11	Mesleğe yönelik Algı Ölçeğinden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik TutumÖlçeği’ nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	58
Tablo 12	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Sosyal Statüye İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği’nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	59
Tablo 13	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Etik Yönüne İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği’ nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	60
Tablo 14	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Alan Bilgisine Yönelik Bölümünden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği’ nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	61
Tablo 15	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Mesleki Formasyona İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği’ nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	62

Tablo 16	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterliliğine İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	63
Tablo 17	Mesleğe yönelik Algı Ölçeğinden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	64
Tablo 18	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Sosyal Statüye İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	65
Tablo 19	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Etik Yönüne İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	66
Tablo 20	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Alan Bilgisine Yönelik Bölümünden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	67
Tablo 21	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Mesleki Formasyona İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	68

Tablo 22	Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Öğretmen Adaylarının Yeterliliğine İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	69
Tablo 23	Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeğinden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	70
Tablo 24	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Tutum Ölçeğinden Aldıkları Puanların T Testine Göre Ortalamaları Ve Standart Sapmaları.....	71
Tablo 25	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Algı Ölçeğinden Aldıkları Puanların T Testine Göre Ortalamaları Ve Standart Sapmaları.....	72
Tablo 26	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Beck Umutsuzluk Ölçeğinden Aldıkları Puanların Testine Göre Ortalamaları Ve Standart Sapmaları.....	72
Tablo 27	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Algı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Mann-Whitney U Testi Göre Değerleri.....	73
Tablo 28	Öğrencilerin Ekonomik Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	74
Tablo 29	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği ve Ekonomik Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları.....	74
Tablo 30	Öğrencilerin Ekonomik Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	75

Tablo 30	Öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeği ve Ekonomik Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları.....	73
Tablo 31	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği ve Ekonomik Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları.....	75
Tablo 32	Öğrencilerin Ekonomik Düzeylerine Göre Beck Umutsuzluk Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	76
Tablo 33	Öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeği ve Ekonomik Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Kruskal-Wallis H Analizi Sonuçları.....	76
Tablo 34	Öğrencilerin İkamet Yelerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	77
Tablo 35	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Düzeyi ve İkamet Yerleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları.....	78
Tablo 36	Öğrencilerin İkamet Yelerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	78
Tablo 37	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Düzeyi ve İkamet Yerleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları.....	79
Tablo 38	Öğrencilerin İkamet Yelerine Göre Beck Umutsuzluk Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	79

Tablo 39	Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ve İkamet Yerleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları.....	80
Tablo 40	Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	81
Tablo 41	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Düzeyi ve Mesleği Seçme Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları.....	81
Tablo 42	Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	82
Tablo 43	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Düzeyi ve Mesleği Seçme Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları.....	82
Tablo 44	Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Beck Umutsuzluk Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	83
Tablo 45	Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ve Mesleği Seçme Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Kruskal-Wallis-H Analizi Sonuçları.....	83
Tablo 46	Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	85
Tablo 47	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Düzeyi ve Anne Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları	85

Tablo 48	Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	86
Tablo 49	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Düzeyi ve Anne Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları.....	86
Tablo 50	Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Umutsuzluk Ölçeği Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	87
Tablo 51	Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ve Anne Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Kruskal Wallis-H Analizi Sonuçları.....	87
Tablo 52	Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	88
Tablo 53	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Düzeyi ve Baba Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları.....	89
Tablo 54	Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	89
Tablo 55	Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Düzeyi ve Baba Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları.....	90
Tablo 56	Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Umutsuzluk Ölçeği Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	91
Tablo 57	Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ve Baba Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları....	92

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1 Algılama Süreci.....	23
Şekil 2 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	40
Şekil 3 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İkamet Yerine Göre Dağılımı.....	41
Şekil 4 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı.....	42
Şekil 5 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Dağılımları.....	44
Şekil 6 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre Dağılımları.....	45
Şekil 7 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre Dağılımları.....	44

EKLER LİSTESİ

- EK 1 Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği
- EK 2 Kişisel Bilgi Formu
- EK 3 Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği
- EK 4 Beck Umutsuzluk Ölçeği
- EK 5 Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği İzni
- EK 6 Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği İzni
- EK 7 Beck Umutsuzluk Ölçeği İzni
- EK 8 Resmi Uygulama Yazısı

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik mesleki tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi ve bu değerlendirmelerin bağlı olduğu faktörleri incelemektir.

Araştırma, 2012-2013 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü'nde örgün ve ikinci öğretim dördüncü sınıfa devam eden 178 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırma kapsamında “Beck Umutsuzluk Ölçeği”, “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” kullanılmıştır , araştırmanın yöntemi ilişkisel(bağılantısal) yöntemidir. Araştırmada kullanılacak olan ve veri toplama araçlarıyla toplanan veriler, araştırma amaçları doğrultusunda betimsel ve ilişkisel istatistikî işlemlere tabi tutulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programı yardımı ile analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularını çözümlmek normal için t-testi, tek yönlü varyans analizi(ANOVA) , Cronbach alfa katsayısı, Pearson korelasyon katsayısı,Sperman korelasyon katsayısı,Man-Whitney U testi , Kruskal Wallis testi, frekans ve ortalama verileri kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü'nde dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve algıları arasında pozitif yönde, anlamlı bir ilişki; öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve umutsuzluk düzeyleri arasında negatif yönde, anlamlı bir ilişki; öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve umutsuzluk düzeyleri arasında negatif yönde, anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri gelir düzeyi, ikamet yeri, anne-baba eğitim düzeyleri değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık göstermezken; öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri ile mesleği seçme nedenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni ile sadece umutsuzluk düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı, Umutsuzluk Düzeyi, Algı, Tutum

ABSTRACT:

The aim of this study is to examine relations between occupational attitude, perception and despair levels of Dokuz Eylül University, Education Faculty, Primary Education Mathematics Teaching Department, fourth grade students in respect to teaching occupation as well as the factors related to those assessment.

Research was implemented on 178 fourth grade students of Dokuz Eylül University, Buca Education Faculty, Primary Education Mathematics Teaching Department formal and secondary education.

“Beck Hopelessness Scale”, “Scale for Attitude Towards Teaching Occupation Scale” and “Scale for Perception of Teaching Occupation” shall be used in this study, and the research method is relational research. Data to be collected by collecting tools for use in the research are subjected to descriptive and relative statistical process based on research objectives. Data obtained from the research are analyzed using SPSS 15.0 pack program. T-test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA), Cronbach Alpha Coefficient, Pearson Correlation Coefficient, Sperman Correlation Coefficient, Man-Whitney U Test , Kruskal Wallis Test, frequency and medium data are used in order to analyze research findings.

According to research results, it is found out that there is a positive, meaningful relation between attitude and perception of Dokuz Eylül University, Buca Education faculty, Primary Education Mathematics Teaching Department fourth grade students towards teaching occupation, a negative, meaningful relation between attitude and hopelessness towards teaching occupation, and a negative, meaningful relation between perception and hopelessness towards teaching occupation. Attitude, perception and hopelessness levels towards teaching occupation does not indicate any difference in terms of sex, income level, district of residence, parent education

levels variants; whereas there is a meaningful relation between attitude, perception and hopelessness levels towards teaching occupation and choice of occupation and there is a meaningful relation between only hopelessness levels towards sex.

Key Words: Teaching Occupation Perception, Hopelessness Level, Perception, Attitude

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bir eğitim sisteminde en gerekli ve önemli unsur öğretmendir; çünkü öğretmenin öğrenci ve eğitim programlarını geliştirme ve değiştirme gücünün diğer öğelere kıyasla daha yüksek olduğu bilinmektedir. Aynı zamanda eğitim sistemindeki kalite, bu süreci uygulayacak olan öğretmenlerin ve diğer eğitim personelinin özellikleri ile ilişkilidir. Hiçbir eğitim modeli, o modeli uygulayacak personelin özelliğinin üstü bir verim elde edemez (Kavcar,1997 : 39). Bu derece üstün görevleri yerine getiren öğretmenlik mesleği uzmanlaşmayı ve profesyonelleşmeyi beraberinde getirmelidir. O halde öğretmenlik mesleği, eğitim sektörü ile bağlantılı olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik konularda yeterli, alanda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyon gerektiren, profesyonel konum dahilinde bir uğraş alanıdır (Erden, 1998:27).

Öğretmenlik bilgi, problem çözme gibi bilişsel alan yeterlilikleri gerektirmesiyle birlikte tutum ve davranış gibi duyuşsal alan yeterliklerini de içeren bir meslektir. Öğretmenlikle tanışacak adayların da meslekle ilgili değer ve tutum kazanmaları en az bilgi kadar önem arz etmektedir. Çünkü araştırmalar öğrencinin, öğretmenin tutum ve davranışları ile doğrudan veya dolaylı yoldan etkilendiğini göstermektedir. Öğretmenin düşünsel tutumu, duygusal tepkileri ve bunları kapsayan kişilik özellikleri öğrenciyi etkilemektedir. Genel olarak öğrenciler, öğretmenin anlattığı konudan çok, konuya yaklaşım tarzına odaklanarak olayları yorumlama biçiminden etkilenmektedir (Varış, 1998:118).

Günümüz Türkiye’inde, özellikle hizmet öncesinde vasıflı öğretmen yetiştirme, üzerinde düşünülen ve tartışılan önemli konulardan biridir(Oral, 2004:88). Özellikle son yıllarda öğretmenlerin istenilen özelliklere sahip olmadıklarına dair yaygın bir kanı mevcuttur. Öğretmen yetiştirme Türkiye eğitim sisteminin başlıca sorun alanlarından birisi olmuş ve bugün dahi bu alan bir sorun olmaktan kurtarılamamıştır. Öğretmen yetiştirme uygulamalarımızın istendik sonuçlar vermesi için yapılması gerekenler vardır. “Nasıl bir eğitim” sorusu “nasıl bir öğretmen” sorusunun yanıtı ile çözülebilir (Üstüner, 2004: 63-82). Bununla birlikte başta ABD olmak üzere birçok ülke öğretmenliği ve öğretmen yetiştirme programlarını yeniden sorgulamaya başlamış, öğretmen yetiştirme konusunda yeni girişimlerde bulunmuşlardır. Bu reform hareketinin temelini ise 21. yüzyılda öğretmenliğin giderek önem kazanma beklentisi oluşturmuştur (Baskan, 2001:16).

Horoğlu (1998, 184) yaptığı literatür taramasında etkili öğretmen rollerini şu şekilde belirtmiştir:

1. Öğrencilere, her biri için kendi öğrenme hızı ve biçimine uygun öğrenme imkanı sağlamak (Drucker 1992 :252 ; Açıkgöz 1996:28).
2. Öğrencilerin kendi kendilerine öğrenme becerilerini geliştirmek(Drucker 1992:238).
3. Her öğrenciyi kendi kapasitesine uygun eğitim-öğretim seviyesine ulaştırmaya çalışmak (Büyükkaragöz 1990:271; Akboy 1991:22; Drucker 1992:252-253).
4. Sınıf içindeki rolünü, öğrenme kaynaklarından sadece biri düzeyinde görmek ve oynamak (Hedges ve diğerleri 1996:38).
5. Öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmek (Alkan ve diğerleri 1995:71).

6. Öğrencilerin araştırma becerilerini geliştirmek (Tezcan 1992:319).
7. Öğrencilerin yaratıcılık becerilerini geliştirmek (Armstrong 1996: 142; Açıkgöz 1996:50-51; Erkan 1996:27).
8. Öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgilere yer veren eğitim-öğretim programları hazırlamak (EARGED 1995: 24; Açıkgöz 1996: 88; Ercan 1997: 14; Kayhan ve Eroğlu 1997:42).
9. Öğrencilere bilgi aktarmak yerine bilgi kaynaklarına ulaşma yollarını öğretmek (Başar 1995:4; Açıkgöz 1996:24).
10. 12.Öğrencileri özellikle iyi, güçlü, yetenekli oldukları, konularda ödevler vererek yetiştirmek, geliştirmek (Drucker 1992: 242).
11. Yapararak yaşayarak öğrenme metoduna ağırlık vermek (Gedik 1991:339; Erkan 1996:27).
12. Öğrencilerde kendilerini eğitme sorumluluğu geliştirmek (Drucker 1992:238 ; Başar 1994:138).
13. Öğrencilere, öğrenmenin yaşamları boyunca devam edecek bir süreç olduğu bilincini vermek (Drucker 1992:248; Hedges ve diğerler 1996:13).
- 14.Öğrencilere yurt içi ve yurt dışı güncel olayları izleme, eleştirme, yorumlama ve değerlendirme beceri ve alışkanlığı kazandırmak (Başar1993:12) .
14. Öğrencilere kolay iletişim kurma ve devam ettirme becerisi kazandırmak (Armstrong 1996:142):

15. Öğrencilere sorumluluk alma, yerine getirme beceri ve alışkanlığı kazandırmak. (Tezcan 1992:319 ; Drucker 1992:237).
16. Öğrencilere inisiyatif geliştirme, kullanma beceri ve alışkanlığı kazandırmak (Başar 1994:25-26 ; Sicimoğlu 1997:33).
17. Öğrencilerin çok geniş bir düşünce, anlayış ve bakış açısına sahip olmalarını sağlamak (Laçınler 1997: 31).
18. Öğrencilerde değişim ve değişiklikler karşısında kayıtsız kalmama bilinci geliştirmek (Tezcan 1992:50; Başar 1993: 12).
19. Öğretimde küme çalışmaları yerine takım çalışmalarına yer vermek (Açıkgöz 1992:56-58; Carr ve Littman 1993:93; Pehlivan 1995:22; Armstrong 1996:142; Sicimoğlu 1997:34).
20. Eğitim ortamlarını, öğrenmekten ve öğrenileni uygulamaktan zevk alınacak biçimde hazırlamak (Oğuzkan 1988:46).
21. Öğrencilere okullardaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin sınırlı kalacağı bilincini vermek (Drucker 1992:248).
- 23.Öğrenciler arasındaki farklılıkları, eğitim-öğretimde bir zenginlik kaynağı olarak değerlendirmek(Drucker 1992:253; Laçınler 1997:32-33).
24. Öğrencileri ilgilendiren bütün düzenleme ve kuralları öğrencilerle birlikte kararlaştırmak (Gözütok 1995:108).
25. Öğretimde bilgisayar ve diğer görsel işitsel araç - gereç kullanılmasına ağırlık vermek (Aşkar 1991:171-175; Drucker 1992:253-254; Akkoyun 1995:105-106).

Tüm bu maddeler incelendiğinde öğretmenlik mesleğinin birçok donanımı gerektirmesinin yanında, istendik özelliklere sahip öğretmenlerin yetiştirilmesinin yine kapsamlı bir eğitim süreci içermesi gerektiği ve bu mesleği yapacak kişilerde geniş yelpazede bir mesleki bakış açısının bulunması durumunun önemli ve gerekli olduğu görülmektedir. Öğretmen; bireye uygun etkinlikler uygulatma, öğrenenlerin hem birbirileri ile hem de kendisi ile iletişim kurmalarını cesaretlendirme, işbirliğini teşvik etme, öğrenenlerin fikir ve sorularını açıkça ifade edecekleri ortamları oluşturma gibi rolleri yerine getirmek durumundadır. Öğretmen, öğrenenlerin bireysel farklılıklarına uygun seçenekler sunar, yönergeler verir, öğrenenin kendi kararını kendisinin oluşturmaya yardımcı olur. Öğretmenler, problemi öğrenenler için çözmek yerine öğrencinin çözümlemesi için ortam hazırlarlar (Brooks&Brooks,1999:21-23).

Eğitim süreci hayat boyu devam eden bir süreçtir ve süreç içerisinde matematik öğretimi de önemli bir yer kaplamaktadır; bu yüzden matematik öğretiminin verimli bir biçimde yürütülebilmesi için öğrenme ortamı (okul-aile) ve öğretmen gibi öğelerin dengeli olarak bir bütün içinde yer almaları gerekir. Öğretmen matematik öğretiminin verilmesindeki baş aktördür. Çünkü öğretmen yüksek bir alan bilgisine sahip olmanın yanında, çocuğun eğitiminde çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamaktadır (Yıldız ve Uyanık,2004:438).

Öğretmenlik mesleği özü bakımından sıradan bir meslek değil, tam tersine, sıra dışı bir meslektir. Öğretmenliğin sıra dışı bir meslek oluşu, temelde stratejik bir hizmet alanına sahip olmasından kaynaklanır. Türkiye’ de öğretmenlik mesleği, bireylerin, toplumun ve devletin en stratejik hizmetlerinden birini üstlenmiş bulunmaktadır. Öğretmenlik mesleğinin stratejik önemi ve vazgeçilmezliği giderek daha iyi anlaşılmakta, buna bağlı olarak yüksek nitelikli öğretmenlik mesleğine duyulan gereksinim ve ilgi giderek daha çok artmaktadır (Uçan,2002:92; Güdek, 2007: s:47’ deki alıntı).

1.1. Problem Durumu

Öğretmen yetiştirme sürecinde Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak gerek kurumsal düzeyde, gerekse programlar düzeyinde çeşitli yollar izlenmiştir; bu denemelerden bir kısmı başarılı bir sonuca ulaşamazken, bir kısmı sistemde iz bırakan girişimler olarak tarihe geçmiştir. Bu çalışmalara yön veren ve denemelerin başarısını saptayan faktörler; temelde öğretmen ihtiyacı ve zorunlu eğitim alanındaki gelişmeler (...) olmuştur (Yüksek Öğretim Kurumu[YÖK], 1998).

Öğretmen yetiştiren programların öğretmen adaylarını belli mesleki yeterliliğe sahip kılması beklenir. Bu anlamda, ülkemizde tüm eğitim fakültelerinde YÖK tarafından çizilen çerçeve programın uygulandığı göz önünde bulundurulduğunda, bu program yoluyla öğretmen adaylarına kazandırılması hedeflenen yeterliklerin tüm eğitim fakülteleri için aynı düzeyde olduğu söylenebilir (Çakır, 2005: 30a). Bununla birlikte kaliteli öğretmenlerin sahip olması gereken, bilgi donanımı, mesleki yeterlikler ve meslek ahlakının edinilmesi gibi özellikler tamamen öğretmen yetiştiren programların sorumluluğundadır(Özden, 1999 : 38). Ancak öğretmen niteliği büyük oranda öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına yakından bağlıdır (Şimşek, 2005:2).

Öğretmenlik mesleği genel itibariyle bir insanlık mesleğidir. Bu yüzden öğretmenlik öğretmenin niteliğiyle, öğretmenlik niteliği de öğretmenin insanlık niteliği ile örtüşmektedir. Başka bir deyişle öğretmenlik mesleğinde ilerlemenin yolu, öğretmenin insanlık ve öğretmenlik niteliklerini harmanlamaktan geçer (Uçan, 2001:89). Öğrencilerin, okulda sıklıkla iletişim kurdukları öğretmenlerinden bekledikleri dönütleri alması da,olumlu davranışları arttırıcı bir etki yapacaktır (Hoşgörür,2002:78).

Öğretmenliğin ne demek olduğunu anlayabilmek için, onların inanışlarını bilmek ön koşuldur. Eğitim alanında yapılan araştırmalar incelendiğinde, öğretmenlerin

düşünce, tutum ve inanışlarının onların sınıf uygulamaları üzerinde büyük etkisi olduğu görülmektedir(Kagan, 1992; Thompson, 1992). Bu konuyu matematik öğretimi ile ilişkilendirdiğimizde ilgili araştırmalar, öğretmenlerin matematik öğretimi ve öğrenimi ile ilgili düşüncelerinin, onların matematik öğrenirken yaşadıkları deneyimlere bağlı olduğunu yansıtmaktadır (Fosnot, 1989; Skott,2001).

Eğitim fakültelerinde okuyan ve geleceğin öğretmenleri olacak aday öğrencilerin, öğretmenlik mesleğini sevmelerinin, mesleklerini başarıyla yürütebilmeleri için bir ön koşul olduğu bilinmektedir. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutum ve algıları, öğretmenlik mesleğinin yerine getirilmesinde büyük önem taşımaktadır (Erdem ve Anılan, 2000).

Yapılan araştırmalar sonucunda öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, algı ve umutsuzluk düzeyi kavramları üzerine ayrı başlıklarda incelenen çeşitli çalışmaların olduğu görülmüş,bu üç olgunun arasındaki ilişkilere ve bağlı olduğu faktörlere ilişkin yapılan çalışmaların ağırlıklı olmadığı saptanmıştır.

1.2.Amaç ve Önem

1.2.1. Araştırmanın Amacı

Hızlı gelişim ve değişimlerin yaşandığı çağımızda, tüm dünyanın ortak ve mühim amacı; bu değişim süreçlerine uyum sağlayabilecek nitelikte bireyler yetiştirmektir(Kuran,2002:253).Çağımız gelişmelerine ayak uydurabilecek donanımda bireylerin yetişmesi konusunda en önemli görevlerden biri öğretmenlere düşmektedir. Bu doğrultuda yapılan farklı araştırmalar; öğretmen davranışlarının öğrenciler üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğunu; değişik kişilik özelliklerine sahip öğretmenlerin, öğrencilerini de değişik biçimlerde etkilediklerini ortaya çıkarmıştır (Küçükahmet 1976 ; Varış 1988). Öğretmenlik mesleği ile iç içe geçmiş, bu mesleği icra etmekten gurur duyan, mesleki etiğe sahip öğretmenler, mesleğin gerektirdiği temel nitelikleri de üzerinde taşıyan öğretmenlerdir. Meslekle ilgili

olumlu algılar, bu vasıfların varlığını belirtirken, tam tersi olan olumsuz algılar da bu niteliklerden yoksunluğu ortaya koyabilir(Şişman ve Acat, 2003a).

Öğretmenlik mesleğini seçeceklerin bu mesleğin özelliklerini bilerek, kavrayarak ve benimseyerek mesleğe talip olmaları beklenir. Her meslek gibi öğretmenlik mesleğinin de kendine özgü bilişsel, duyuşsal ve devinimsel davranış nitelikleri vardır. Adayların meslekle ilgili yazılı bilgileri, zihinsel ve bedensel becerileri kazanmaları yanında, çocukları sevmek, öğrenmeyi-öğretmeyi sevmek, bunun gerektirdiği özveri ve isteklilik duyguları ve tutumları gibi duyuşsal davranışları da kazanmaları gerekir. İnsanları özellikle de çocukları seven, onların öğrenme, gelişme ve yeni davranışlar kazanmalarından mutlu olan, zevk alan, sabırlı, dayanıklı, gülümseyen, affedebilen, okşayabilen ve ödül vermekten hoşlanan insanlar öğretmenlik mesleğini seçmelidirler (Can, 1998 : 42 ; Güdek, 2007 : s .42’ deki alıntı).

Öğretmenlik meslek alanında eğitsel, sosyal, ekonomik, hukuksal ve istihdama yönelik olmak üzere farklı boyutlarda çeşitli mesleki sorunlar bulunmaktadır. Mesleki örgütlenme yetersizliği, yasal olanakların yetersizliği, toplumun mesleğe verdiği değerin düşüklüğü, gençler arasında mesleğe yönelik ilginin azalması, meslekteki seçme-yetiştirme-istihdam-terfi olanaklarının yetersizliği, çalışma koşulları ve geçim gücünün, rol ve yeterliliklerin belirsizliği, formasyon standartları gibi konular bunlardan birkaçıdır(Hacıoğlu ve Alkan, 1995 : 35). Bu koşullarla beraber, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve algılar zaman zaman istenmedik yönde gelişmektedir. Bu durumu istendik yönde geliştirmek için öğretmenlik mesleğine dair fiziki şartların elverişli olmasının yanında öğretmenlerin mesleki değerlendirmelerinin de olumlu yönde olması gerekmektedir.

Bireyin yapabilecekleri ve çevreye yararlı olma durumu, gelecek tasarısı içeren düşüncelerinin olumluluk düzeyine paralel olarak artma gösterir, umutsuzluk düzeyi ise paralel olarak azalma gösterir. Araştırmalara bakıldığında umutsuzluk düzeyinin kişinin sağlığı, hayata karşı yaklaşımı ve verimliliği gibi pek çok boyut üzerinde etkisi olduğunu görülmektedir(Abela ve Seligman, 2000). Bu açıdan öğretmen

adaylarının umutsuzluk düzeylerini incelemek gelecekle ilintili beklentilerini belirlemek açısından yarar sağlayabilecek niteliktedir.

Bütün bu açıklamalar dahilinde öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının, algılarının ve umutsuzluk düzeylerinin bilinmesi ve gerektiği ölçüde iyileştirilmesi gerekmektedir. Bu iyileştirme ise ancak mevcut sebeplerin bilinerek olumlu yönde reformize edilmesi ile gerçekleştirilebilir. Bu çalışmanın amacı da açıklamalara paralel olarak, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik algı, tutum ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi ve bunların bağlı olduğu faktörleri incelemektir.

1.2.2. Araştırmanın Önemi

Son yıllarda eğitim araştırmalarının önemli bir alanı öğretmenlik mesleğine yönelik araştırmalardır. Eğitim sisteminin kuşkusuz en önemli unsuru olan öğretmenlik, öğrencileri dolayısıyla toplumu tüm yönleriyle etkileme gücüne sahip mesleklerin başını çekmektedir. Üstlenilen sorumluluk, toplumsal beklentiler, kazanılması gereken nitelikler ve davranışlar göz önüne alındığında, öğretmenliğin sanıldığı gibi aksine herkes tarafından yapılamayacak bir meslek olduğu kolayca anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimleri ve atanma öncesinde yeterli formasyona sahip oluşları ve mesleki değerlendirmeleri öğretmen yetiştirmede önem teşkil eden noktalardır (Şimşek, 2005: 25a).

Öğretmenlik mesleği açısından üzerinde durulması gereken önemli bir konu da birçok mesleğin uzmanlık gerektiren bir konuma ulaşmış olmasıdır. Tam anlamıyla profesyonelleşen meslekler incelendiğinde, o mesleğin yürütülebilmesi belirli bir eğitim düzeyinin yanında bireysel yeterlilikleri de gerektirmektedir. Öğretmenliğin hala uzmanlık gerektirmeyen, herkes tarafından yapılabilecek kolaylıkta bir meslek olarak görüldüğü eleştirisi yapılmaktadır. Bu yersiz eleştirinin var olmasında, yakın bir geçmişe kadar öğretmenlik sertifikası olmayan çok sayıda üniversite mezununun,

öğretmen olarak atanmasının önemli bir etkisinin olduğunu söyleyebiliriz. Bu yanılığının gidermek için başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere tüm eğitim kuruluşlarına birtakım görevler düşmektedir. Meslek öncesi öğrenim sürecinde olan öğretmen adaylarının meslekleriyle ilgili değerlendirmelerinin bilinmesi, istenilen niteliklere sahip ve saygın öğretmenler yetiştirme bakımından gerekli görülmektedir. Konu ile ilgili araştırmalar yapılması, öğretmen adaylarının görüşlerinin istendik yönde değişmesinde önemli getirilerde bulunacaktır (Şimşek, 2005:30b).

Öğretmenlik mesleği, kendini yenilemeyi, sabır ve özveriyle davranmayı gerektirir. Bunların yanı sıra öğretmenlik mesleğinde başarı, mesleği sevmekle kazanılacak bir yetidir (Sağlam, 2008). Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları mesleğin gereklerini yerine getirmede büyük önem taşımaktadır (Durmuşoğlu, Yanık ve Akkoyunlu, 2009). Mesleğe yönelik tutum ve algılar, mesleki yeterlilik algılarını ve meslekteki başarıları etkileyen bir husustur. Nitekim bazı araştırma sonuçları da bunu doğrulamaktadır (Aşkar ve Erdem, 1987; Terzi ve Tezci 2007: s.595’ deki alıntı).

Tüm bu araştırmalar ve bilgiler ışında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ,algı ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkilerin araştırılması öğretmen adaylarında istendik davranışlar geliştirmek ve bunun olumlu yansımalarını öğrencilerde görmek açısından oldukça faydalı olacaktır.Aynı zamanda öğretmen adaylarının mesleğe yönelik algı,tutum ve umutsuzluk düzeylerinin bağlı olduğu faktörlerin incelenmesi , mesleki değerlendirmenin daha kapsamlı yapılması bakımından önem taşımaktadır.

1.3. Problem Cümlesi

“Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü’nde okuyan son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleği ile ilgili mesleki tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki nedir ve bu değerlendirmenin bağlı olduğu faktörler nelerdir?”

1.4. Alt Problemler

1. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumları ve mesleki algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin algıları ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumları ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Öğretmen adaylarının ekonomik düzeyi ile öğretmenliğe ilişkin tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Öğretmen adaylarının ikamet yeri ile öğretmenliğe ilişkin tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Öğretmen adaylarının mesleği seçme nedenleri ile öğretmenliğe ilişkin tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. Öğretmen adaylarının anne eğitim düzeyleri ile öğretmenliğe ilişkin tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?
9. Öğretmen adaylarının baba eğitim düzeyleri ile öğretmenliğe ilişkin tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.5. Sayıtlar

1. Deneklerin ölçme araçlarını içtenlikle, gerçek düşüncelerini yansıtacak biçimde yanıtlayacakları düşünülmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

1.Araştırma, 2012-2013 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü'nde örgün ve ikinci öğretim dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerle sınırlıdır.

2. Araştırma, söz konusu öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik algı, tutum ve umutsuzluk düzeyleriyle sınırlıdır.

1.7. Kısaltmalar

MEB: Mili Eğitim Bakanlığı

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde matematik eğitimi, mesleğe yönelik tutum ve algı, umutsuzluk düzeyi, mesleki yeterlilik kavramları ile bu konulara ilişkin yurt içi ve yurt dışında yapılmış olan çalışmalar ele alınmıştır.

2.1. Matematik Öğretimi

Matematik öğretimi geçmişi, matematik bilimi kadar eskiye dayanmaktadır. Matematik her ülkede ve okulda öğrenciliğin ilk yıllarından başlayarak öğrenciler için zorunlu derslerden biri olmuştur. Örneğin, Ortaçağda bile okullarda ve üniversitelerdeki eğitim içeriğinde aritmetik, geometri, astronomi dersleri bulunmaktaydı. Bilişim çağında ve bilgi toplumlarında da amaç sıradan bir eğitim değil, nitelikli ve sürekli eğitimidir. Bu süreçte odakta “insan” olup amaç, bilgili olmaktan çok bilgi üretmedir. Bu nedenle, her düzeydeki okullarımızın öğretim ve eğitim program içeriklerinin sorgulanması, çağın gerekleri doğrultusunda yenilenmesi her açıdan mühim görülmektedir. Bununla birlikte en az 2500 yıl kadar bir geçmişi olan matematik ve matematik eğitimi ile ilgili olarak çok sayıda düşünürün ilginç görüşleri ve edindiği değişik deneyimleri mevcuttur. Örneğin, Antik Yunan döneminde Eflatun, “Matematiksiz kültür olmaz.” söyleminde bulunmuş, Pisagor, yaşamın gizemini sayılarda aradığını belirtmiş; Platon ise geometri bilmeyenleri akademisine almamıştır. Bugünler söz konusu olduğunda matematik ve matematik eğitimi ile ilgili örnekleri çoğaltabiliriz. Var olan örnekler, aslında, matematik nedir, yararları nedir diye başlayıp matematiğin yaşantımızda yeri, bilim ve teknolojinin gelişmesine katkıları şeklinde kategorize edilebilir.(Ersoy,

2003: 21) Matematik eğitiminin bilim ve gelişmeler yelpazesindeki yerinin büyük olması ise matematik eğitime verilmesi gereken önemi bir kat daha arttırmaktadır.

Matematik eğitimin amacını ve gereklerini kapsayan Türk Millî Eğitiminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda;

- a. Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları hayata ve üst öğrenime hazırlamak,
- b. Öğrencilere, Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsetme; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ve uluslar arası sözleşmelere uygun olarak haklarını kullanma, başkalarının haklarına saygı duyma, görevini yapma ve sorumluluk yüklenebilen birey olma bilincini kazandırmak,
- c. Öğrencilerin, millî ve evrensel kültür değerlerini tanımalarını, benimsemelerini, geliştirmelerini bu değerlere saygı duymalarını sağlamak,
- d. Öğrencileri, kendilerine, ailelerine, topluma ve çevreye olumlu katkılar yapan, kendisi, ailesi ve çevresi ile barışık, başkalarıyla iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışan, hoşgörülü ve paylaşmayı bilen, dürüst, erdemli, iyi ve mutlu yurttaşlar olarak yetiştirmek,
- e. Öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine, sosyal, kültürel, eğitsel, bilimsel, sportif ve sanatsal etkinliklerle millî kültürü benimsemelerine ve yaymalarına yardımcı olmak,
- f. Öğrencilere bireysel ve toplumsal sorunları tanıma ve bu sorunlara çözüm yolları arama alışkanlığı kazandırmak,

- g. Öğrencilere, toplumun bir üyesi olarak kişisel sağlığının yanı sıra ailesinin ve toplumun sağlığını korumak için gerekli bilgi ve beceri, sağlıklı beslenme ve yaşam tarzı konularında bilimsel geçerliliği olmayan bilgiler yerine, bilimsel bilgilerle karar verme alışkanlığını kazandırmak,
- h. Öğrencilerin becerilerini ve zihinsel çalışmalarını birleştirerek çok yönlü gelişmelerini sağlamak,
- ı. Öğrencileri kendilerine güvenen, sistemli düşünebilen, girişimci, teknolojiyi etkili biçimde kullanabilen, planlı çalışma alışkanlığına sahip estetik duyguları ve yaratıcılıkları gelişmiş bireyler olarak yetiştirmek,
- i. Öğrencilerin ilgi alanlarının ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkmasını sağlamak, meslekleri tanıtmak ve seçeceği mesleğe uygun okul ve kurumlara yönleltmek,
- j. Öğrencileri derslerde uygulanacak öğretim yöntem ve teknikleriyle sosyal, kültürel ve eğitsel etkinliklerle kendilerini geliştirmelerine ve gerçekleştirmelerine yardımcı olmak,
- k. Öğrencileri ailesine ve topluma karşı sorumluluk duyabilen, üretken, verimli, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunabilen bireyler olarak yetiştirmek,
- l. Doğayı tanıma, sevmeye ve koruma, insanın doğaya etkilerinin neler olabileceğine ve bunların sonuçlarının kendisini de etkileyebileceğine ve bir doğa dostu olarak çevreyi her durumda koruma bilincini kazandırmak,
- m. Öğrencilere bilgi yüklemek yerine, bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma yöntem ve tekniklerini öğretmek,
- n. Öğrencileri bilimsel düşünme, araştırma ve çalışma becerilerine yönleltmek,

- o. Öğrencilerin, sevgi ve iletişimin desteklediği gerçek öğrenme ortamlarında düşünsel becerilerini kazanmalarına, yaratıcı güçlerini ortaya koymalarına ve kullanmalarına yardımcı olmak,
- r. Öğrencilerin kişisel ve toplumsal araç-gereci, kaynakları ve zamanı verimli kullanmalarını, okuma zevk ve alışkanlığı kazanmalarını sağlamak ilköğretim kurumlarının amacıdır. (Taşdemir ,2012 : 2)

Türk Milli Eğitim'inin genel amaç ve ilkeleri doğrultusunda ilköğretim kurumlarının amaçlarını inceledikten sonra, Talim Terbiye Kurulu ilköğretim matematik dersi öğretim programına göre matematik eğitiminin genel amaçları ise şöyledir;

1. Matematiksel kavramları ve sistemleri anlayabilecek, bunlar arasında ilişkiler kurabilecek, bu kavram ve sistemleri günlük hayatta ve diğer öğrenme alanlarında kullanabileceklerdir.
2. Matematikte veya diğer alanlarda ileri bir eğitim alabilmek için gerekli matematiksel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
3. Mantıksal tüme varım ve tümden gelimle ilgili çıkarımlar yapabilecektir.
4. Matematiksel problemleri çözme süreci içinde kendi matematiksel düşünce ve akıl yürütmelerini ifade edebilecektir.
5. Matematiksel düşüncelerini mantıklı bir şekilde açıklamak ve paylaşmak için matematiksel terminoloji ve dili doğru kullanabilecektir.
6. Tahmin etme ve zihinden işlem yapma becerilerini etkin kullanabilecektir.

7. Problem çözüme stratejileri geliştirebilecek ve bunları günlük hayattaki problemlerin çözümünde kullanabilecektir.
8. Model kurabilecek, modelleri sözel ve matematiksel ifadelerle ilişkilendirebilecektir.
9. Matematiğe yönelik olumlu tutum geliştirebilecek, öz güven duyabilecektir.
10. Matematiğin gücünü ve ilişkiler ağı içeren yapısını takdir edebilecektir.
11. Entelektüel merakı ilerletecek ve geliştirebilecektir.
12. Matematiğin tarihî gelişimi ve buna paralel olarak insan düşüncesinin gelişmesindeki rolünü ve değerini, diğer alanlardaki kullanımının önemini kavrayabilecektir.
13. Sistemli, dikkatli, sabırlı ve sorumlu olma özelliklerini geliştirebilecektir.
14. Araştırma yapma, bilgi üretme ve kullanma gücünü geliştirebilecektir.
15. Matematik ve sanat ilişkisini kurabilecek, estetik duygular geliştirebilecektir.
(Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] ,2009)

Bu bilgiler dahilinde matematik eğitimi görmekte olan öğrencilerde belirtilen istendik kazanım ve becerilerin gerçekleşmesi beklenmektedir. Matematik eğitiminin bireysel kazanımlarını incelediğimizde sahip olunması beklenen yeterlilikler şöyledir:(MEB, 2004: 4);

1. Bireylere fiziksel dünyayı anlamada yardımcı olacak geniş bir bilgi ve beceri donanımı sağlar.
2. Sosyal etkileşimleri anlamada geniş bir bilgi ve beceri donanımı sağlar.

3. Deneyimleri analiz edebilecekleri, açıklayabilecekleri, tahminde bulunacakları bir dil ve sistematik kazandırır.
4. Farklı bakış açıları ile düşünmeyi kolaylaştırır.
5. Estetik gelişimi sağlar.
6. Akıl yürütme becerilerinin gelişmesini hızlandırır.

Matematik eğitiminde belirtilen bireysel kazanımlara ulaşabilen öğrencileri yetiştirmede öğretmenin büyük rol oynadığı yadsınamaz bir gerçektir ve bunu gerçekleştirmek öğretmenin mesleki yeterliliği ile yakından ilgilidir. Bir öğretmenin mesleki yeterliliğe sahip olabilmesi ise öğretmen yetiştiren programların içeriği ile de ilintilidir. Buna göre, “ilköğretim matematik öğretmenliği lisans programı ders içerikleri” nin de kapsam açısından, öğretmen yetiştirmede etkili özellikte olduğu kabul edilebilir.

Tablo 1
İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri

	Dersler
I.YARIYIL	BİLGİSAYAR I EĞİTİM BİLİMİNE GİRİŞ GENEL MATEMATİK TÜRKÇE I: YAZILI ANLATIM ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ I İNGİLİZCE I
II. YARIYIL	BİLGİSAYAR II SOYUT MATEMATİK GEOMETRİ EĞİTİM PSİKOLOJİSİ TÜRKÇE II: SÖZLÜ ANLATIM ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ II İNGİLİZCE II
III. YARIYIL	ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ ANALİZ I LİNEER CEBİR I FİZİK I BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ MATEMATİK VE YAŞAM MANTIK
IV. YARIYIL	ANALİZ II LİNEER CEBİR II FİZİK II ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ MATERYAL TASARIMI YARATICI DRAMA

V. YARIYIL	TÜRK EĞİTİM TARİHİ ANALİZ III ANALİTİK GEOMETRİ I İSTATİSTİK VE OLASILIK I ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ I CEBİRE GİRİŞ KAVRAM YANILGILARI VE ÖĞRENMENİN DOĞASI
VI. YARIYIL	BİLİM TARİHİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME DİFERANSİYEL DENKLEMLER ANALİTİK GEOMETRİ II İSTATİSTİK VE OLASILIK II ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ II TOPLUMA HİZMET UYGULAMALARI
VII. YARIYIL	SINIF YÖNETİMİ ELEMENTER SAYI KURAMI MATEMATİK TARİHİ OKUL DENEYİMİ ÖZEL EĞİTİM REHBERLİK MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
VIII. YARIYIL	TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ VE OKUL YÖNETİMİ MATEMATİK FELSEFESİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI NİTEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ MATEMATİK MÜFREDATLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİM

2.2. Mesleğe Yönelik Tutum

Genel olarak tutum kavramı, bir bireye atfedilen ve onun psikolojik bir olayla ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilim olarak tanımlanmaktadır (Erkuş, 1994: 20). Başka bir tanıma göre tutum, bir etkinlik için hazırbulunuşluk koşuludur. Tutumlar, bireyin zihninde yer almakta, birçok düşünce ve davranışa zemin sağlamaktadır. Phillips, tutumların iki şekilde oluşabileceğini açıklamıştır. Birey doğrudan bir tutum objesiyle etkileşime girerek ya da dolaylı yoldan başkalarının tutumlarından etkilenerek kendi tutumlarını oluşturmaktadır (Phillips, 2003 : 3).

Literatürde tutum üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, araştırmacıların bu kavram üzerinde durmasını sağlayan en önemli içsel sebebin, tutumun bireylerin davranışlarını öngörmeyi olanaklı kılması olduğu görülmektedir .(Hogg ve Smith, 2007) Yine literatür taraması yapıldığında bu kavramın, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak üç bileşenle ele alındığı görülmektedir (Aysu, 2007; Reid, 2006). İnceoğlu'na (2010:20) göre, bireyin bir konu hakkında bildikleri, tutumun bilişsel bileşenini; o konuya nasıl bir duyguyla yaklaşacağı, tutumun duyuşsal bileşenini ve o konuya karşı nasıl bir tavır göstereceği ise tutumun davranışsal bileşenini oluşturmaktadır.

Öğretmenin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu onun mesleğindeki davranışlarının en önemli belirleyicilerinden biridir ve öğretmenin mesleki tutumlarının niteliği de öğretmenin öğretmenlik mesleğini algılayış durumunu, farklı bir deyişle meslek anlayışını yansıtacaktır. O halde öğretmenlerin gerek öğrencilik yıllarındaki öğrenme yaşantıları ve gerekse meslek yaşantıları boyunca edindikleri deneyimlerle, kendi meslek anlayışlarını oluşturdıkları söylenebilir (Can, 1987: 160).

Çeliköz ve Çetin (2004a)'e göre öğretmen adayları mesleklerine karşı olumlu tutumlara sahip olarak yetiştirildikleri takdirde, öğretmenlik mesleğini yerine getirirken görevlerini en iyi şekilde yerine getirirler. Öğrencilerine karşı daha olumlu

tavırlar sergilerler, olayları farklı açıdan değerlendirirler ve yenilikleri öğrenme ortamına daha etkin katarlar, olumlu tutumları beden dillerine yansır ve böylelikle öğrencileri ile daha kolay iletişim kurarlar, bu sebeplerden ötürü ise mesleklerini severek yaparlar, öğretmenlik mesleğinden zevk alırlar ve sonuç olarak öğretmenin görev, sorumluluk ve rollerini daha etkin ve eksiksiz üstlenebilirler. O halde öğretmenlerin mesleklerine karşı tutumları, öğretmenlik mesleğini başarılı bir biçimde yerine getirebilmelerinde büyük bir paya sahiptir. (Erdem, Gezer ve Çokadar, 2005, 471). Öğretmenlik alan bilgisine sahip olmanın yanı sıra bazı tutum ve davranış nitelikleri gerektiren bir meslektir ve öğretmenlerin meslekle ilgili olumlu tutum kazanmaları bilgi kadar gereklidir. Çünkü mevcut araştırmalar öğrencinin, öğretmenin bilgisinden ziyade tutum ve davranışlarından etkilendiğini göstermektedir (Gözütok, 1988;Gürkan, 1993; Duman, 2002). Yine yapılan bazı araştırmalar öğretmenlerin ders esnasında sahip oldukları tutumların, o konuyu öğretirken seçtikleri yöntem ve teknikleri etkilediğini, dolayısıyla bunun da öğrenci tutumu üzerinde büyük bir paya sahip olduğunu saptamıştır. (Brown ve Baird 1993) Özetle, tutumlar bireyin duygu, düşünce ve davranışlarını etkilemektedir. Buna göre, hangi branş olursa olsun, öğretmenlerin mesleklerine karşı olan tutumları, öğretmenlik mesleğini daha fazla severek yerine getirmelerinde ve daha başarılı olmalarında önem taşımaktadır (Çeliköz ve Çetin, 2004:162b).

2.3 Mesleğe Yönelik Algı

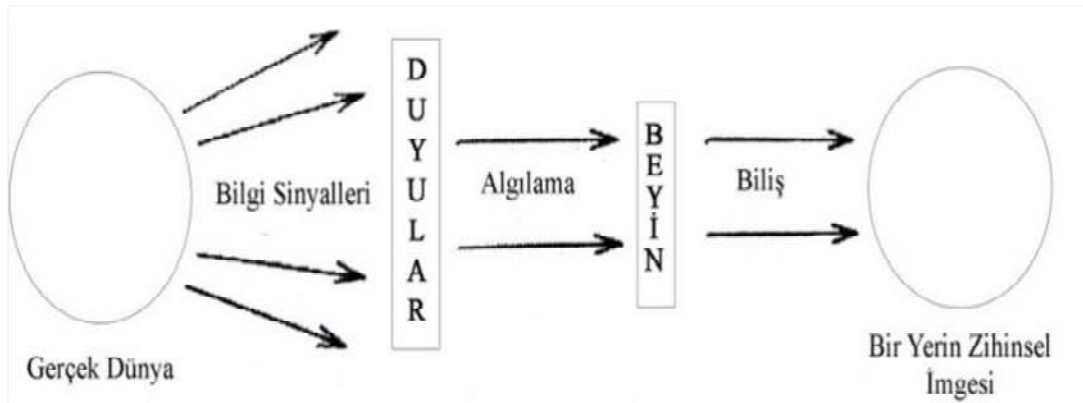
Algıların oluşmasındaki temel etken ‘algılama’ sürecidir ve bu süreç anlam vermeyi ifade eder. “Birey duyuşal bellekten gelen bazı uyarıcıları fark ettikten sonra veya dikkat sağladıktan sonra, bu uyarıcıları yorumlamaya ihtiyaç duyar. Dikkat sonrası ortaya çıkan bu bilişsel süreç ise algılamadır”. Algılama, bireyin geçmiş yaşantısından ve uyarıcının (bilginin) var olduğu ortamdan etkilenmektedir. Algılamayı etkileyen diğer bir faktör ise, uyarıcının nasıl sunulduğudur (Öztürk ve Kısaç, 2006 : 290- 291). Diğer bir tanıma göre algılama; “İnsanların çeşitli duyuları yardımıyla çevrelerinden elde ettikleri bilgileri bir araya getirip organize ederek kendileri için anlama ya da yoruma kavuşturmalarına ilişkin süreçlerdir.” (Eren,

2006:69). İnceoğlu 'na (2010:68) göre algılama ise “Dış dünyamızdaki soyut/somut nesnelere ilişkin olarak aldığımız duyumsal bilgidir.”

Eğitim alanında öğretmenlerin öz algılamalarıyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde; öğretmen öz algılamalarının istenen düzeyde olmasının , onların akademik başarı, performans, öğretim sürecinde karşılaştığı sorunlara karşı dayanma gücü verdiğini ve öğretim metotları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (Tschannen-Moran & Hoy, 2001). Öğretmenlerin öz algılaması, öğrenme-öğretme süreçlerinde, öğrencilerinin kapasitelerini etkileyebileceklerine dair inançlardır ve başka hiçbir öğretmen özelliği öğrenci başarısı ile bu kadar tutarlı bir ilişki sergilememektedir(Ashton ,1984; Bıkmaz ,2004: s.1'deki alıntı).

Holl ve Page'e(1999:171) , bir kavramın algılanması şu şekilde gerçekleşmektedir.

Şekil 1
Algılama Süreci

Bu tepki düzeneği Arnheim'a göre dört adımdan oluşmaktadır;

1. Çevrelenen organizmanın çevresinden gelen uyarı (stimulus) organizma tarafından algılanır. En dar anlamında algı bir uyarının varlığından uyarılar yoluyla bilgi sahibi olmaktır.
2. Algılanan şey beyne iletilir. Beyin tarafından algılanmak demek bir nesneyi eski deneyimler yoluyla yorumlamak demektir.
3. Algılanan şey uyumlandırılıp kavrandığında biliş olur, yani organizmanın tanıdığı bildiği şey.
4. İlk uyarıya tepki gösterilirse bu önceden bilinen bir imgeye gönderme yapılarak gerçekleşmiştir” (Gürer ve Gürer, 2004: 112).

2.4. Umutsuzluk Düzeyi

Araştırmacılar umut kavramını iki boyutlu olarak incelemişlerdir: “ Agency” adı verilen boyut “amaca ulaşmayı isteme ve amaca ulaşmak için kendisinde güç hissetme”; “ pathway” denilen diğer boyut ise “amaca ulaşabilmek için yollar bulabilme becerisi” diye tanımlanmıştır (Synder ve diğerleri,1991). Diğer bir ifadeyle umut, geleceğe yönelik duyguların ve beklentilerin olumlu oluşunu ifade eden ve karşılaşılabilecek olumsuz durumlarla mücadele etme gücü veren bir olgudur. Verdiği bu güçle bireyin kendisini başarabileceğine, olumsuzlukların üstesinden gelebileceğine inandırmasını sağlar (Çelikel ve Erkorkmaz,2008). Umutsuzluk ise geleceğe yönelik olumsuz bakış açısını, azalmış beklentiyi, iyiye dair inançsızlığı ve isteksizliği belirtmektedir (Ehtiyar ve Üngüren, 2009). Umutsuzluk kavramı, bazen olumsuz duygu halini, olumsuz sonuçları ve çaresizlik beklentilerini de ifade eder (Derebaşı, 1996: 3-5). Bilişsel teori açısından, ruhsal kriz süreçlerinde ve stresli ortamlarda bireyin bilişsel semasında olumsuz gelecek beklentisi oluşur. Birey bu krizi atlatabilmeyi başaramaz ve geleceğin daha kötü olduğu kanısına varırsa, bu durum umutsuzluğa yol açar (Duruarı, 1994: 11).

Seligman’ın öğrenilmiş çaresizlik, Abramson, Seligman ve Teasdale’nin çaresizlik kuramının ardından Abramson, Metalsky ve Alloy umutsuzluk kuramını geliştirmişlerdir. Bu kuramlara göre umutsuz olmadan önce birey, olumsuz bilişsel

tavır göstermektedir. Ayrıca bazı kötü ve stresli deneyimler yaşamıştır. Onlara göre umutsuzluk düzeyi yüksek olan kişi, yaşamında kötü şeylerin olacağını, hiçbir zaman iyi gelişmelerin olmayacağını ve kötü durumları değiştirmenin mümkün olamayacağını düşünür. Metalsky ve Joiner umutsuzluk hakkında üç görüş ortaya attılar. Onlara göre umutsuz kişi: kötü olayları kaçınılmaz ve kontrol edilemeyen nedenlere bağlar; kötü bir olaydan kendisi hakkında olumsuz bir sonuç çıkarır; kötü bir olayın gelecekte de kötü olaylara neden olacağını varsayar (Tucker; 2002:34-35).

Ülkemizde sosyal ve ekonomik boyutta yaşanan sıkıntılar, eğitim alanındaki eksiklikler ve geleceğe dair kaygılar gençlerimizin psikolojik durumlarını olumsuz etkilemekte ve onlarda geleceğe yönelik umutsuzluk duygusunu oluşturmaktadır (Özmen, Dündar, Çetinkaya, Taşkın ve Özmen, 2008). Ülkemizde öğretmenlerin ekonomik ve sosyal statü gibi boyutlarda yaşadığı sorunların, bu mesleği icra eden bireylerin geleceğe dair bakış açısını ve meslekle ilgili duygularını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Bu etkiyle öğretmen adayları mesleğe kendilerini yeterince hazırlayamayabilir ve çeşitli adaptasyon sorunlarıyla karşılaşabilirler (Ceyhan, 2004: 98).

2.5. Mesleki Yeterlik

Son yıllardaki matematik eğitimi ve çeşitli disiplinlerle ilgili yapılan araştırmalara incelendiğinde duyuşsal değişkenler üzerine yoğunlaşma sağlandığı görülmektedir. Bu değişkenler hem öğrenme ve hem de davranışları etkileme konusunda büyük rol oynamaktadır . Duyuşsal alan; duygu, tutum, inanç ve değer bileşenlerini içeren çok boyutlu bir yapıdır. (Bandura, 1997a; De Bellis & Goldin, 1997; Goldin, 2002; Pehkonen, 2001). Dolayısıyla sahip olunun bu değişkenler mesleki yeterliliği ve tutumları etkilemektedir.

Öğretmen yeterlikleri öğretmenlerin “öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, beceri ve tutumlar” olarak tanımlanmaktadır. Günümüz koşullarında bir öğretmenin sahip olması gereken yeterlikler üzerinde büyük ölçüde görüş birliği sağlanmıştır. Türkiye’deki

durumun değerlendirilmesi ile uluslararası uygulama örnekleri ve temel kavramsal belgelerin incelenmesine dayalı olarak belirlenen öğretmen yeterlikleri şunlardır:

1. Öğretmenlerin öğrencilerine ve öğrencilerin öğrenmesine adanmış olması.
2. Teknolojik pedagojik alan bilgisi. Öğretim programları ve konu alanı, programın nasıl öğretilceği ve alanın diğer alanlarla ilişkisi, alandaki son gelişmeler, alanın temel kavram, araç ve yapıları, öğretilcek içeriğin teknoloji ile bütünleştirilmesi hakkında bilgili olma.
3. Öğretimi planlama ve uygulama. Öğretimi, alan bilgisi, öğrenciler, toplum ve müfredat amaçlarına ilişkin bilgilere dayalı olarak planlama; öğretim programları bilgisine dayalı olarak konular ve konular dizisi içinde öğrenmeyi ardışık olarak etkili biçimde tasarlama ve uygulama.
4. Değerlendirme ve izleme. Öğrencilerin entelektüel, sosyal ve fiziksel sürekli gelişimlerini sağlamak için formal ve informal değerlendirme stratejilerini anlama ve kullanma.
5. Öğretme-öğrenme ortamında etkili bir iletişim sağlayabilme ve öğrenci davranışlarını yönetme.
6. Bireysel ve mesleki gelişimi planlama ve gerçekleştirme. Sürekli olarak kendi uygulamalarını sorgulayarak mesleki gelişimini sağlama; kendi uygulamalarını sistematik olarak düşünme ve deneyimlerinden öğrenme.
7. Diğer öğretmenler, veliler ve okul çalışanları ile işbirliği içinde çalışabilme, takım çalışması ve işbirliği yapabilme. Öğrencilerin öğrenmesini ve gelişimini desteklemek için meslektaşları, veliler ve diğer kurumlarla ilişkiler oluşturma.
8. Mesleki görevleri ve işiyle ilgili mevzuatı bilme ve anlama. Yasal ve etik çerçevede sorumlu ve eleştirel davranabilme.

Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır. Öğretmen adaylarının yukarıda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için hangi eğitim kademesinde olursa olsun, yükseköğretim görmelerinin sağlanması esastır. Öğretmen mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan ve pedagojik formasyon ile sağlanır (Özdemir ve Yalın, 1999; Varol, 2007:s.25'deki alıntı).

Öz-yeterlik (Self-efficacy), özellikle son yıllarda öğretmen yetiştirme alanında önem kazanan ve üzerinde araştırmaların odaklandığı duyuşsal değişkenlerden birisidir. Öz-yeterlik, aynı zamanda Sosyal Bilişsel Kuramın temel kavramları arasında gösterilmektedir. Literatürdeki yaygın kullanımına göre öz-yeterlik, davranışların oluşmasında etkili olan bir kavramdır ve “bireyin, belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip, başarılı olarak yapma kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısı” olarak ifade edilmektedir (Bandura, 1997b; Aşkar ve Umay, 2001). Yüksek öz-yeterliğe sahip öğretmenlerin, öğrencilerin niteliklerini ve sınıfın mevcut yapısını göz önünde bulundurarak, yeni öğretim yöntemlerini kullanma konusunda aktif ve etkili oldukları için öğrenci motivasyonunu ve başarısını olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmıştır (Gibson ve Dembo, 1984; Enochs ve Riggs, 1990; Atıcı, 2000). Ayrıca, öğretmenlerin öz yeterlik inançları, verimli bir okul ortamının sağlanması ya da okulların yeniden yapılandırılması noktalarında önemli bir değişken olarak dikkat çekmektedir(Hoy ve Woolfolk, 1993; Pajares ve Miller, 1994; Ross, 1994). Ayrıca, öğretmenlerin öz yeterlilik inançları, verimli bir okulun yaratılmasında ya da okulların yeniden yapılandırılmasında önemli bir değişken olarak dikkat çekmektedir (Hoy ve Woolfolk, 1993; Pajares ve Miller, 1994;).

2.6. Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yapılmış İlgili Yayın ve Araştırmalar

Bu bölümde araştırmada ele alınan konularla ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılmış başlıca araştırmalara yer verilmiştir.

2.6.1. Yurt İçinde Yapılmış İlgili Yayın ve Araştırmalar

Aşkar ve Erden (1987: 11) “Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumları” konulu çalışmalarında, Hacettepe ve O.D.T.Ü. Eğitim Fakültesi, Fen Bilimleri Eğitim Bölümü’ndeki öğrencilerin tutumlarını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının tutumlarının, bulundukları üniversiteye ve sınıfa göre farklılık göstermediği, ÖSYS’ deki tercih sırası ile cinsiyete göre farklılaştığı bulunmuştur. Öğrencilerin tutumlarının daha çok kararsızlık biçiminde ortaya çıkması, öğrencilerin tutumlarının olumlu yönde değiştirilebileceğini akla getirmiştir. Bu açıdan öğretmen yetiştiren kurumlara önemli görevler düştüğü sonucuna varılmıştır.

Özgür(1994:170-171) tarafından yapılan “Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutum” konulu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; eğitim fakültelerine gelen öğrencilerin sadece %40’ ının tercihlerini ilk beş içinde yapmış olduğu, çoğunluğu genel lise mezunlarının oluşturduğu, üst gelir düzeyinde ailelerden gelenlerin azınlıkta olduğu, öğrencilerin sadece %45’ inin okumakta oldukları bölümden memnun oldukları, akademik yönden çoğunlukla orta düzeyde bir başarı ile yetindikleri, yaklaşık %60’ ının öğretmenlik yapmayı istedikleri ve öğretmenlik formasyon kursu öğrencilerinin, öğretmenlik yapmaya karşı daha istekli oldukları görülmektedir.

Erdem ve Anılan’ ın (1999) “Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” başlıklı çalışmasında, öğrencilerin ÖSYS’deki tercih sırasıyla tutum puanları arasındaki farkın anlamlı; öğrenim türü, sınıf ve cinsiyet değişkenleri ile tutum puanları arasındaki farkın anlamsız olduğu bulunmuştur.

Çapa ve Çil(2000: 72) tarafından ODTÜ Eğitim Fakültesi’ nde 1998 yılında 340 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiş, “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” konulu araştırmada sınıf düzeyine göre 3. sınıfların 2. sınıflardan daha olumlu tutum gösterdikleri görülmüştür. Sınıflar arasındaki farkın sebebi olarak 3. sınıfta meslek derslerinin artması ve bu düzeydeki öğrencilerin, diğer sınıflara göre kendilerini artık mesleğin birer parçası olarak görmeye başlamaları gösterilmiştir .

Akbayır’ın (2003) “Öğretmenlik Mesleğine Yönelmede Ailenin Ve Branş Seçiminde Cinsiyetin Rolü” isimli çalışmasında, öğretmenlik mesleğini seçen öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyinin düşük, gelir düzeylerinin orta seviyede olduğu, ailede özellikle annelerin, öğretmenlik mesleğinin çocukları için uygun bir meslek olduğunu ileri sürdükleri tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bir başka önemli sonuç ise ailenin ekonomik gelir durumuna göre öğrencilerin meslek seçimlerinin değişmesidir; ailenin gelir düzeyi yükseldikçe öğretmenlik mesleğini seçim oranının azaldığı belirlenmiştir.

Saban’ın (2003) sınıf öğretmeni adaylarının demografik özellikleri ve mesleki eğilimleri hakkında yürüttüğü araştırma sonucunda; dördüncü sınıf öğretmen adaylarının, dört yıllık hizmet öncesi öğretmen eğitimi süresince kazanmış oldukları bilgi ve deneyimleri ışığında, birinci sınıf öğretmen adaylarına kıyasla öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir.

Özbek, Kahyaoglu ve Özgen’ in (2007) “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi” başlıklı çalışmasında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini genel anlamda kutsal, saygın, toplum kalkınmasında etkili, aynı zamanda sorumluluk ve fedakârlık gerektiren bir meslek olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Ancak öğretmenlik mesleğinin şartlarının tatmin edici bulunmaması sebebiyle öğrencilerin büyük çoğunluğu ancak zorunlu şartlarda öğretmenlik yapabileceklerini ifade etmektedirler.

Ayrıca “ Öğretmelik Mesleğine Yönelen Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik, Psikolojik Ve Kültürel Özellikleri Üzerine Bir Araştırma” (Demirel, 1995) , “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Tutumları Açısından İncelenmesi” (Karahana, 2003), “Anadolu Öğretmen Lisesi Ve Düz Lise Çıkışlı Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması” (Çetin, 2003) , , “ Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları” (Oral, 2004), “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Algıları İle Geleceğe Yönelik Umut Düzeylerinin Karşılaştırılması” (Akalin, 2006) , “Sınıf Öğretmenliği Mesleğe Yönelen Adayların Profilleri Ve Geleceğe Yönelik Beklentilerinin İncelenmesi” (Ekiz, 2006) , “ Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1.ve 4.Sınıf Öğrencilerin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumların Öğrenciye Ait Farklı Değişken Açısından İncelenmesi” (Güdek, 2007) , isimli çalışmalar da dahil olmak üzere mesleki değerlendirmeler konusunda yurt içi birçok araştırma mevcuttur.

2.6.2. Yurt Dışında Yapılmış İlgili Yayın ve Araştırmalar

Weenman (1984: 143), farklı ülkelerdeki meslekte yeni öğretmenlerin problemlerini araştırmıştır. Araştırma konularında ise; gerçekte karşılaşmanın verdiği şok, davranış ve tutum değişikliği, duruma bağlı ve kişisel farklılıklar, idarenin durumu, iş memnuniyeti, öğretmen eğitimi ve hizmet içi destek yer almaktadır.

1987 yılında Wilson yaptığı bir araştırmada 10 haftalık mesleki gelişim eğitimi alan deney grubuyla mesleki gelişim eğitimi almayan grubun mesleki olgunluk puanları karşılaştırmış ve kontrol grubunda bir değişiklik olmadığı; fakat deney grubunda en üst düzeyde bir gelişme olduğu gözlemlenmiştir.

Lubis (1988) “Endonezya’daki Mesleki ve Teknik Öğretmen Eğitimi Kolejlere Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” konulu araştırmasında öğrenci tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemiştir. Buna göre öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutumlara sahip oldukları; öğrencilerin

pedagojik derslere yönelik görüşlerinin olumlu olduğu; öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve bu derslere yönelik görüşlerinin, kolejdeki program alanı, koleje giriş yılı, kolej not ortalaması ve cinsiyetle ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Awanbor'un (1996), Nijerya'da yaptığı araştırma, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve anlayışlarını test etme amacını taşımaktadır. Sonuçlar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği anlayışları ile tutumları arasında önemli bir ilişkinin olduğu yönünde bulgular ortaya koymuştur. Araştırmaya katılan öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini algılayış ölçeğinden yüksek puanlar alırken, mesleğe yönelik tutumlarında düşük ücret ve düşük mesleki saygınlık gibi nedenlerden ötürü olumlu tutum göstermemişlerdir.

Farklı ülkelerdeki öğretmen adaylarının demografik özelliklerine yönelik yapılmış olan çalışmada; Ghana'da mesleği tercih eden kadınların sayısının % 38 oranında arttığı, Malawi'de mesleği tercih eden kadınların oranının % 42 olduğu; Trinidad ve Tobago'da bu mesleği tercih eden adayların 70'inin kadın olduğu tespit edilmiştir(Coultas&Levin,2002; Can,2010: s.15'deki alıntı).

Hussain'in (2004) Pakistan'da öğretmen yetiştiren kurumların olumlu öğretmenlik tutumları kazandırma yönünden etkililiğini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, öğretmen yetiştiren kurumların mesleki tutum geliştirme yönünden etkili olmadıklarını tespit etmiştir. Öğretmenlik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemiş, cinsiyet ve öğretim süresinin öğretmenlik tutumları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ailenin öğrenim durumu ile devam edilen öğretmenlik programının ise tutumları farklılaştırmadığı bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen eğitimi programlarının yeniden değerlendirilip düzenlenmesi gerektiği, öğretmen yetiştiren kurum çalışanlarının da öğretmen adayları kadar olumlu tutumlara sahip olması gerektiği ve kendi mesleki tutumlarını tekrar değerlendirmeleri gerektiği, son olarak da öğretim süresinin öğretmenlik tutumları kazandırmak için uzatılması gerektiği yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Chong, Wong ve Lang'in (2005), hizmet öncesinde öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ve öğretmenlik eğitime yönelik inanç, tutum ve beklentileri üzerine kaynak taraması şeklinde yaptıkları çalışmada, öğretmen yetiştiren kurumlara bir dizi önerilerde bulunulmuştur. Öğretmen adayları eğitilirken sadece içerik bilgisi ve derslerin tek başına yeterli olmadığı ; aynı zamanda öğretmen adaylarının programa giriş aşamasında, öğretmenlik mesleğiyle ilgili sahip oldukları fikir, beklenti ve tutumlarının da tespit edilip öğretmenlik eğitimi boyunca bunların nasıl geliştiğinin de incelenmesi gerektiği sonucuna varmışlardır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki ve bunların bağlı olduğu faktörleri incelemek üzere kullanılan nicel araştırma desenlerinden tarama modelinde ilişkisel(bağlantısal) bir çalışmadır. Araştırmaya katılan öğrencilere kontrol grupsuz ölçek uygulaması yapılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu mevcut haliyle ortaya koymayı amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan birey, nesne veya diğer olaylar kendi koşulları içinde müdahale edilmeden var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. (Karasar, 2003, 77).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunun 2012-2013 öğretim yılında İzmir ili Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İlköğretim Anabilim Dalı, İlköğretim Matematik Öğretmenliğinde öğrenim gören lisans öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmada 184 kişiye ulaşılmış, 6 öğrencinin verileri değerlendirme dışı bırakılarak 178 öğrencinin verileri incelenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada “Beck Umutsuzluk Ölçeği”, “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ,“Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Üç ayrı ölçek, öğrencilere gerekli açıklamalar yapılarak uygulanmıştır.

3.3.1.Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

Üstüner(2006) tarafından geliştirilen bu ölçek öğretmenlik programlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunu belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek tek boyutlu likert tipi bir tutum ölçeğidir. Ölçeğin denemelik formu ilk olarak 11 farklı öğretmenlik programında öğrenim gören 449 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğine ilişkin olarak yapılan temel bileşenler analizi sonucunda 34 maddenin yer aldığı birinci faktörde, faktör yükü değerlerinin 0,41 ile 0,74 arasında değiştiği ve faktörün toplam varyansın %30’unu açıkladığı görülmüştür. Ölçeğin toplam puanı ile her bir maddenin madde test korelasyonuna bakılmış ve madde test korelasyon değerlerinin 0,42 ile 0,74 arasında değişkenlik gösterdiği bulunmuştur. Ölçeğin, ölçüt ölçek geçerliliği 0,89’dur. Ölçeğin güvenirliğine ilişkin olarak 116 eğitim fakültesi öğrencisine 4 hafta ara ile iki kez uygulanması sonucu elde edilen puanların kararlılığına ilişkin güvenirlik katsayısı 0,72 bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbah Alpha) 0,93’dür. (Üstüner,2006:109)

Ölçekte yer alan maddelerin karşısında yer alan seçenekler ve puan karşılıkları; 5=Tamamen Katılıyorum, 4=Çoğunlukla Katılıyorum, 3=Orta Düzeyde Katılıyorum, 2=Kısmen Katılıyorum, 1=Hiç Katılmıyorum şeklinde düzenlenmiştir. Olumsuz ifadelerin puan değerleri tersten (1=5,2=4, 3=3, 4=2, 5=1) girilmiştir. Ölçekteki minimum puan 34, maksimum puan 170’ dir.

3.3.2.Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği

Şişman ve Acat(2003) tarafından hazırlanan “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” kullanılmıştır.

Öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları belirlemek üzere mesleğin beş temel niteliğini sorgulayan cümleler hazırlanmış, bunlar deneyimli (15 yıl üzerinde kıdeme sahip) öğretmenlerden ve öğretmen adayı öğrencilerden oluşan guruba okutulmuş, alınan görüşler doğrultusunda elli maddeye ulaşılmıştır. Ayrıca maddeler, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini yürüten beş alan uzmanına incelenilerek kapsam geçerliliği sorgulanmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ön uygulamadan alınan veriler üzerinde yapılan analizler sonucunda ölçeğin Cronbach alfa katsayı 0.83 olarak hesaplanmıştır. Yapılan bu uygulamalar sonucunda öğretmenliğin sosyal statüsüne ilişkin 8, etik yönüne ilişkin 8, alan bilgisine yönelik 8, mesleki formasyona ilişkin 7 ve öğretmen adaylarının yeterliliğine ilişkin 6 soru seçilerek nihai amaca ulaşılmıştır. Ölçekte her bir sorunun karşısına ‘bütünüyle katılıyorum-hiç katılmıyorum’ ifadeleri arasında yer alan değerlendirmelerin bulunduğu beşli likert tipi bir ölçek verilmiştir. Bu seçenekler, en olumludan en olumsuz doğru (5-1) puanlanmıştır(Şişman ve Acat,2003b).Ölçekteki minimum puan 38, maksimum puan 190’ dır.

Algı ölçeğinin giriş kısmındaki sadece öğrenci bilgileri kısmına alt problemlerle ilgili olarak kişisel bilgileri saptamaya yönelik düzenlemeler ve güncellemeler yapılmıştır, algı ifadeleri ise hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

3.3.3. Beck Umutsuzluk Ölçeği

Beck Umutsuzluk Ölçeği ile bireyin geleceğe yönelik karamsarlık derecesini belirlemek amaçlanmaktadır. Sorulara doğru-yanlış şeklinde cevap verilmekte ve ölçek sonuçları negatif beklentileri yansıtmaktadır. Bireyden kendisine uygun gelen ifadeler için “evet”, uygun olmayanlar için “hayır” sikkını seçmesi istenir. 1, 3, 5, 6, 8, 10, 13, 15, 19. sorularda “hayır”; 2, 4, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20. sorulara ise “evet” yanıtı için 1 puan verilir. Minimum puan 0, maksimum puan 20’ dir. Alınan puanlar yüksek olduğunda bireydeki umutsuzluğun yüksek olduğu varsayılır (Korap, 2000, s.39). Elde edilen toplam puan **umutsuzluk puanı** olarak kabul edilmektedir.

Ölçeği oluşturan sorular duygusal ,motivasyonel ve bilişsel boyutları kapsamaktadır . Ölçek “Gelecek ile İlgili Duygular", "Motivasyon Kaybı", "Gelecek ile İlgili Beklentiler" olmak üzere üç faktörden oluşmaktadır (Beck ve ark 1974;Durak ve Palabıyıkoglu,1994: s.312’deki alıntı.a) 1, 6, 13, 15, 19. maddeler gelecek ile ilgili duygular faktörünü; 2, 3, 9, 11, 12, 16, 17, 20. maddeler motivasyon kaybı faktörünü; 4, 7, 8, 14, 18. maddeler gelecek ile ilgili beklentiler faktörünü oluşturmaktadır (Beck, Weissman, Lester, Trexler, 1974’ ten akt. Derebası, 1996, s.70). Ölçeğin geliştirilmesi sırasında bazı maddeler geleceğe yönelik tutumların ölçüldüğü bir ölçekten alınmış, diğerleri ise psikiyatrik hastaların yakınmalarından oluşturulmuştur (Korap, 2000, s.39).

Ülkemizde ölçek üzerindeki ilk çalışma Seber tarafından 1991 yılında yapılmıştır. İntihar girişiminde bulunan majör depresyon ve distimik bozukluk tanıları olan 37 kişilik çalışma grubu ve 70 kişiden oluşan karşılaştırma grubu ile toplam 107 denekle yürütülen bu çalışmada Beck Depresyon ve Rosenberg Benlik Saygısı ölçekleri kriter alınarak uyum geçerliğine bakılmış ve korelasyon katsayıları sırasıyla 0,65 ve 0,55 bulunmuştur. Çalışmada ölçeğin güvenirliği için saptanan Cronbach Alpha katsayısının 0,86, Pearson momentler çarpımı korelasyonu ile hesaplanan güvenirlik katsayısı 0.737 olarak ileri derecede anlamlı ($p<0.001$) bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç ölçeğin puan değişmezliği açısından da güvenilir

olduğunu göstermektedir..(Seber,1991;Durak ve Palabıyıkoglu,1994:s 312'deki alıntı.b)

3.4. Verilerin Toplanması:

Araştırma için Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden izin alındıktan sonra “Beck Umutsuzluk Ölçeği”, “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu”, Dokuz Eylül Üniversitesi İlköğretim Anabilim dalı , İlköğretim Matematik Öğretmenliği örgün öğretim ve ikinci öğretim olmak üzere A-B şubelerindeki dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Ölçekler araştırmacının gerekli açıklamalarıyla, kontrol grubu olmadan öğrencilere dağıtılmış ve yine araştırmacı tarafından toplanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Öğrencilerin “Beck Umutsuzluk Ölçeği”, “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” ne verdikleri cevaplamalar doğrultusunda gerekli puanlamalar yapılmış ve bir veri tabanı oluşturulmuştur. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler, paket program SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) yardımı ile çözümlenmiştir. Buna göre, öğretmen adaylarının mesleğe yönelik algı, tutum ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir ve öğretmen adaylarının mesleğe yönelik algı, tutum ve umutsuzluk düzeyleri ; ekonomik durum,cinsiyet,ikamet yeri,mesleği seçme nedeni ve anne-baba eğitim düzeyleri değişkenleri açısından analiz edilmiştir.

Araştırmada kullanılacak olan ve veri toplama araçlarıyla toplanan veriler, araştırma amaçları doğrultusunda betimsel ve ilişkisel istatistikî işlemlere tabi tutulmuştur. Verilerin normallik dağılımlarını analiz etmek için Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır. Araştırmanın verilerini çözümlemeye normal dağılım

özelliği gösteren öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve tutum ölçek puanları için t-testi, tek yönlü varyans analizi(ANOVA) ,Cronbach alfa katsayısı, Pearson korelasyon katsayısı, frekans ve ortalama verileri, normal dağılım özelliği göstermeyen Beck Umutsuzluk Ölçeği puanları için non-parametrik analiz yöntemlerinden Spearman Sıralama Korelasyon katsayısı, Mann-Whitney U , Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Grupların ikili karşılaştırmalarında dağılımlara ait varyanslar eşit olmadığında, gözlenen anlamlı farkların, hangi gruplar arasındaki farklara bağlı olarak ortaya çıktığını belirlemek üzere ise grupların ikili kombinasyonları üzerinde Mann-Whitney U testleri yapılmıştır. Mann - Whitney U testi, en az sıralama ölçeğinde veriler elde edildiğinde, aynı evrenden seçilen iki bağımsız grubun karşılaştırılmasında kullanılır. Bu test ilişkisiz ölçümlerin söz konusu olduğu az denekli, puanların dağılımının normallik varsayımını karşılamadığı deneysel çalışmalarda sıklıkla kullanılır ve puanların normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda ilişkisiz t-testinin alternatifi olarak da bilinir. (Büyüköztürk, 2002, 149-150).Varyans analizleri sonucunda gruplara ait varyansların eşit olmadığının belirlendiği durumlarda da Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. İlişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalamasının birbirlerinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eden Kruskal-Wallis testi “puanların grup değişkenine göre oluşturulan her bir alt grupta (örnekleme) normal dağılım ve varyansların eşitliği” varsayımlarını gerektirmediği için tek yönlü varyans analizine alternatif bir tekniktir ve parametrik bir test olan tek yönlü ANOVA’ nın normallik ve varyansların eşitliği varsayımlarının karşılanmadığı durumlarda önerilir (Büyüköztürk, 2002, 152-153).

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde çalışmanın sınırlılıkları içerisinde, araştırmanın belirlenen alt problemlerine ilişkin çözümlemeler sonucunda elde edilen bulgulara ve bu bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir. Her bir alt probleme ait istatistiksel işlemler sonucunda elde edilen analiz bulguları ve yorumlar aşağıda belirtilmiştir.

4.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular

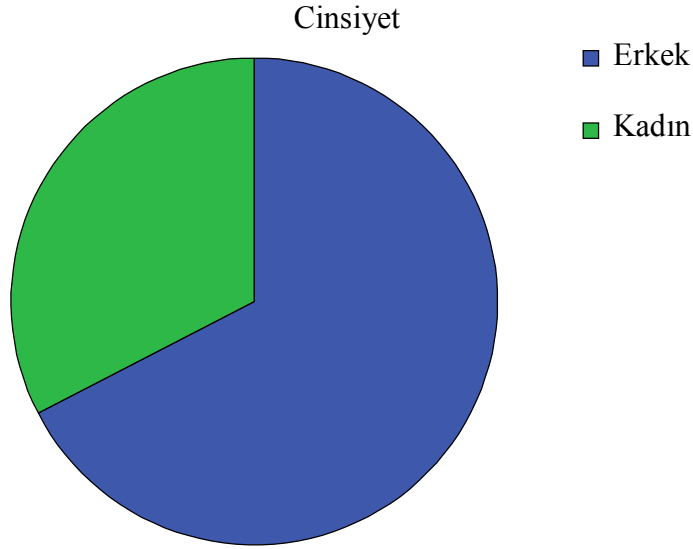
4.1.1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 2
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Erkek	120	67,4
Kadın	58	32,6
Toplam	178	100,0

Tablo 2’de araştırmaya katılan 178 öğrenci cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde; % 67,4’ünün (N=120) erkek, % 32,6 ‘sının (N=58) kadın olduğu gözlenmiştir.

Şekil 2
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

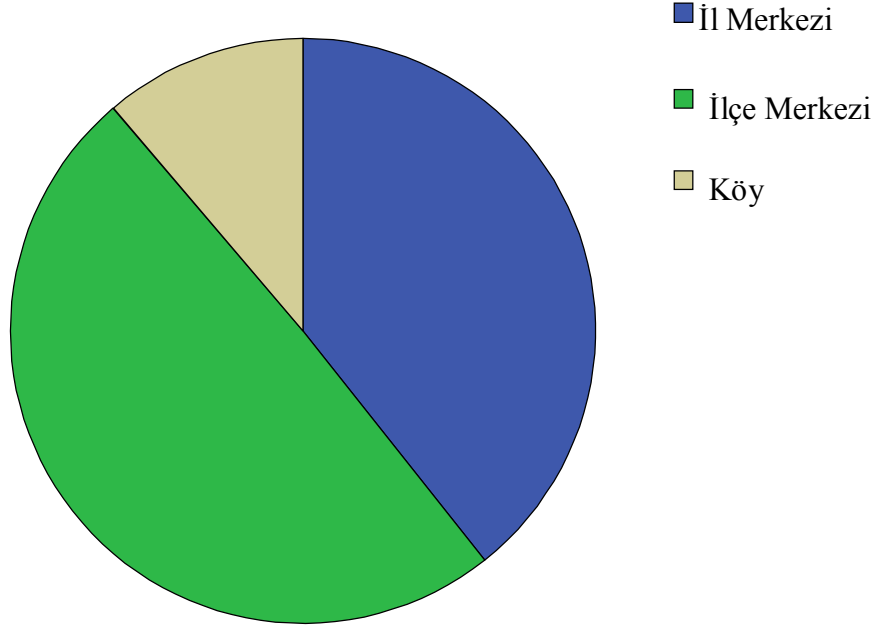
4.1.2. Öğrencilerin İkamet Yerine İlişkin Bulgular

Tablo 3
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İkamet Yerine Göre Dağılımı

İkamet Yeri	N	%
İl Merkezi	70	39,3
İlçe Merkezi	88	49,4
Köy	20	11,2
Toplam	178	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %39,3'ünün il merkezinde, %49,4'ünün ilçe merkezinde ve %11,2'sinin köyde ikamet ettiği saptanmıştır.

Şekil 3
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İkamet Yerine Göre Dağılımı

4.1.3. Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Düzeylerine İlişkin Bulgular

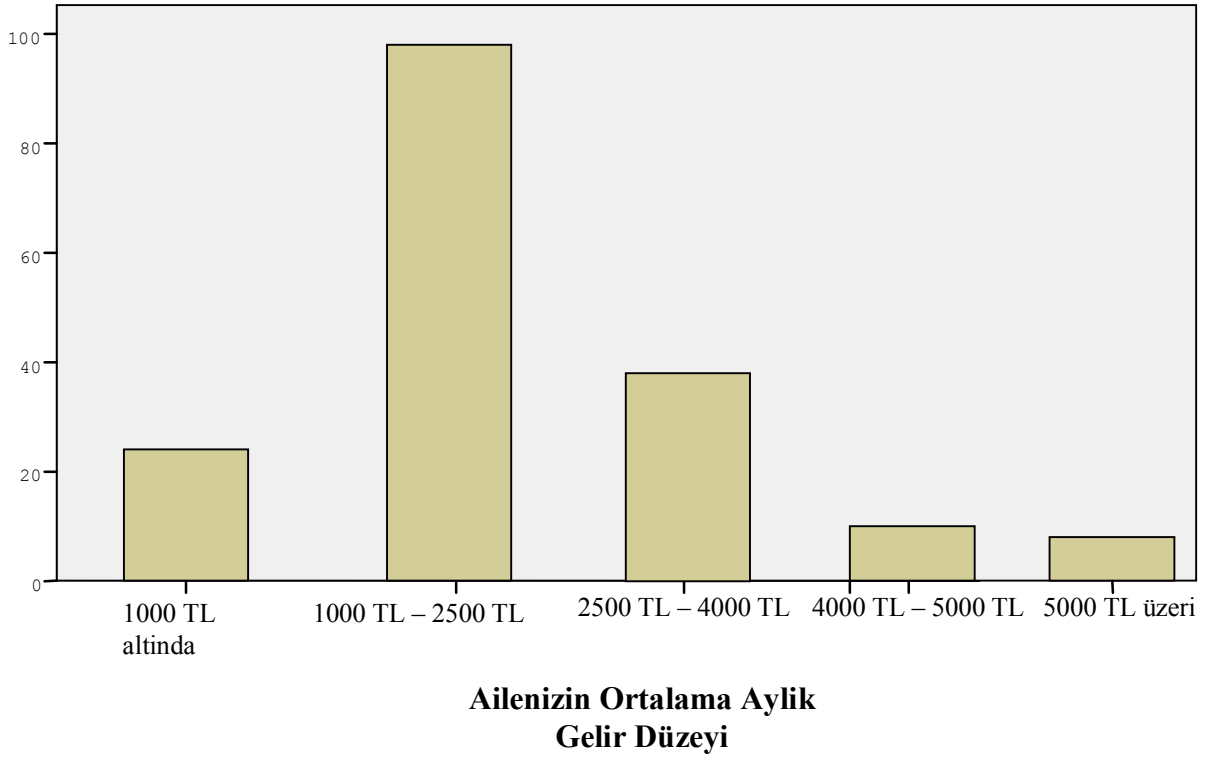
Tablo 4
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

Gelir Düzeyi	N	%
1000 TL altı	24	13,5
1000 TL – 2500 TL	98	55,1
2500 TL – 4000 TL	38	21,3
4000 TL – 5000 TL	10	5,6
5000 TL üzeri	8	4,5
Toplam	178	100,0

Tablo 4’de araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin %13,5’inin 1000 TL altında, %55,1’inin 1000 TL-2000 TL arasında, % 21,3’ünün 2500 TL- 4000 TL arasında , %5,6’sının 4000 TL- 5000 TL arasında , %4,5’inin 5000 TL üzerinde geliri olduğu saptanmıştır.

Şekil 4
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir
Düzeylerine Göre Dağılımı

Kişi Sayısı

4.1.4. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenlerine İlişkin Bulgular

Tablo 5

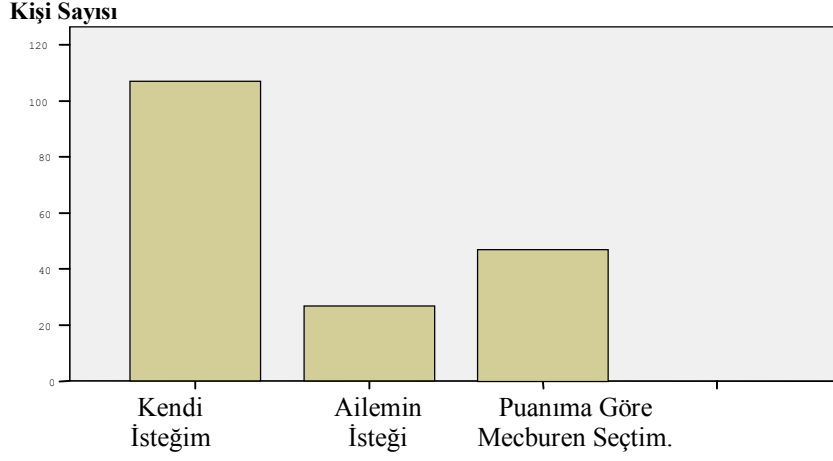
**Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mesleği
Seçme Nedenlerine Göre Dağılımları**

Bölümü Seçme Nedenleri	N	%
Kendi İsteği İle	107	60,1
Aile İsteği İle	24	13,5
Puanına Göre Mecburen Seçme	47	26,4
Toplam	178	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini; % 60,1'i kendi isteği ile, % 13,5'i ailesinin isteği ile, % 26,4'ünün puanına göre mecburen seçtikleri belirlenmiştir.

Şekil 5

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Dağılımları

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümünü
Seçmenizdeki Etkili Olan Unsurlar

4.1.5. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 6

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

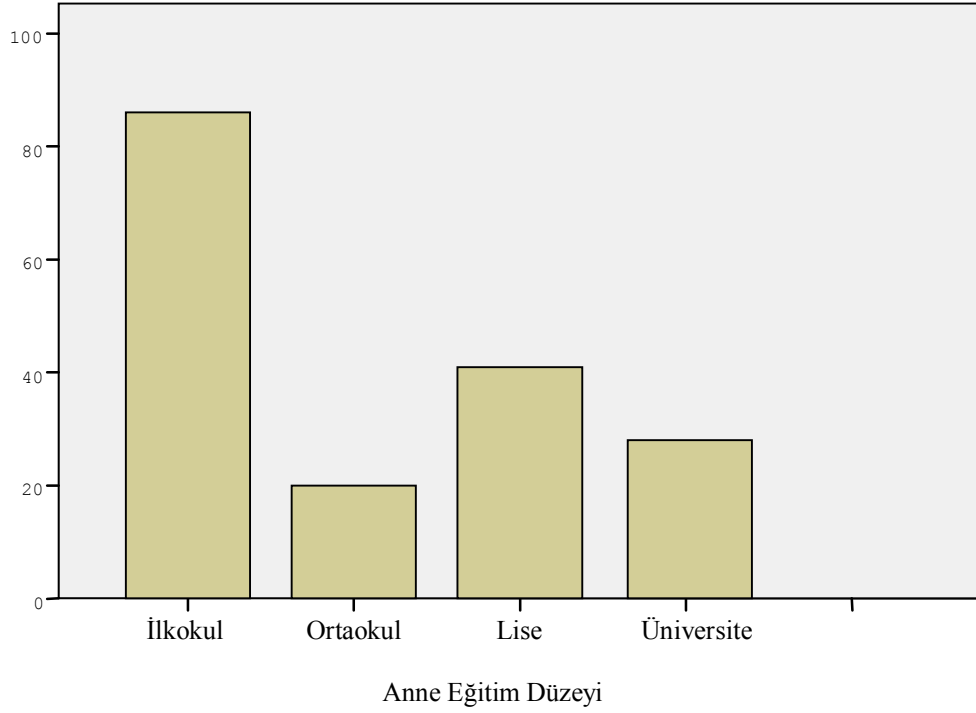
Eğitim Düzeyleri	F	%
İlkokul	86	48,3
Ortaokul	20	11,2
Lise	44	24,7
Üniversite	28	15,7
Toplam	178	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin %48,3'ünün ilkokul , %11,2'sinin ortaokul ,%24,7'sinin lise, %15,7'sinin üniversite mezunu olduğu saptanmıştır.

Şekil 6

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre Dağılımları

Kişi Sayısı

4.1.6. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 7

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

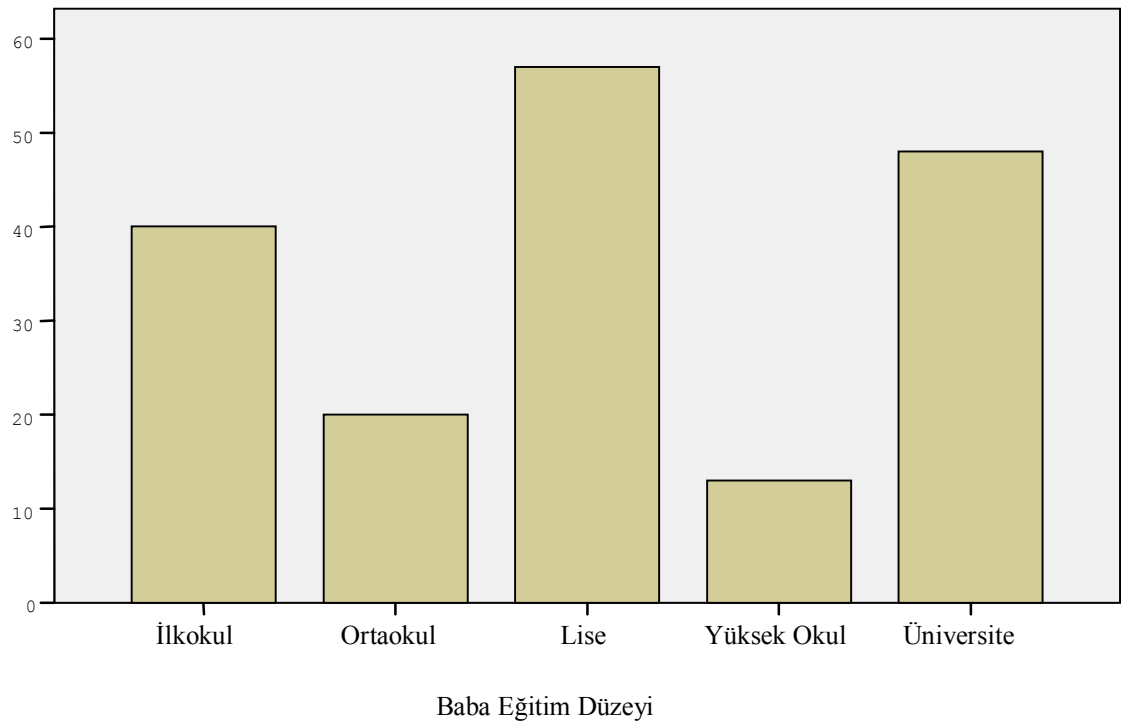
Eğitim Düzeyleri	N	%
İlkokul	40	22,5
Ortaokul	20	11,2
Lise	57	32,0
Yüksek Okul	13	7,3
Üniversite	48	27,0
Total	178	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının %22,5'inin ilkokul , %11,2'sinin ortaokul ,%32'sinin lise , %7,3'ünün yüksek okul , %27'sinin üniversite mezunu olduğu saptanmıştır.

Şekil 7

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre Dağılımları

Kişi Sayısı

4.2. Ölçeklerin Ortamaları, Standart Sapmaları ve İç Tutarlılıklarına Yönelik Bulgular

Ölçeklerde öncelikle iç tutarlığın sınanması gerekmektedir. (Balım ve diğer., 2009: 40). Cronbach (1951) tarafından geliştirilen alfa katsayısı yöntemi bir iç tutarlılık tahmin yöntemidir. (Ercan ve Kan, 2004: 213). Cronbach Alpha katsayısı, maddelere ait puanların toplam test puanlarıyla tutarlılığının bir ölçüsüdür (Büyüköztürk ve diğer., 2009: 110). Bu durumda araştırmada kullanılan ölçeklerin Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Aynı zamanda her bir ölçek için, ayrı ayrı

maddeleri olmadan Cronbach Alpha katsayısı hesaplanarak ölçeğin güvenirlik çalışması yapılmıştır.

4.2.1.Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Değerleri

“ Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” likert tipi ölçektir ve maddelerin puanlaması 1’den 5’e kadar derecelendirilmiştir. Koyu renkte yazılmış maddeler olumsuz ifadeler olup, puanlaması ters yönden yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda her bir madde için ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri verilmiştir.

Tablo 8

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları,Standart Sapmaları, Minimum ve Maksimum Değerleri

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
1.Öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor.	178	3,4157	1,14	1	5
2.Öğretmenlik mesleği bana sıkıcı geliyor.	178	3,7753	1,17	1	5
3.Öğretmen olmayı kendime yakıştırıyorum.	178	3,6629	1,11	1	5
4.Tekrar bir meslek tercihinde bulunmam söz konusu olsa yine öğretmenliği seçerdim	178	2,9775	1,34	1	5
5.Öğretmenliğin bana göre bir meslek olmadığını düşünüyorum.	178	3,8258	1,27	1	5
Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum

6. Öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olmadığını düşünüyorum.	178	3,9944	1,17	1	5
7. Öğretmenliğin kişiliğime uygun olmadığını düşünüyorum.	178	3,9551	1,24	1	5
8. Öğretmenlik mesleğini seçtiğime pişman oluyorum.	178	3,9382	1,19	1	5
9. Öğretmenlikte başarılı olacağıma inanıyorum.	178	3,9045	1,01	1	5
10. Öğretmenlik mesleği ile ilgili olan bu bölümü seçmiş olmaktan hoşnutum.	178	3,6404	1,11	1	5
11. Öğretmenlik mesleğinde karşılaşacağım zorlukları aşabileceğime inanıyorum.	178	3,8146	0,97	1	5
12. Zor şartlar altında dahi öğretmenlik yapmak isterim.	178	3,0955	1,26	1	5
13. Öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri konusunda kendime güveniyorum.	178	3,8146	0,98	1	5
14. Öğretmenliğe ilişkin özel bir yeteneğim olduğu kanısındayım.	178	3,2697	1,06	1	5
15. Öğretmenliğin bana uygun bir meslek olmadığını düşünüyorum.	178	3,7697	1,36	1	5
16. Öğretmenliğin bir şeyler üretmem için bana fırsatlar vereceğini düşünüyorum.	178	3,4326	1,10	1	5
17. Öğretmenliği profesyonel bir biçimde yürütebileceğime inanıyorum.	178	3,7416	0,93	1	5
18. İnsanlara bilmedikleri bir şeyleri öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ediyor.	178	3,9963	0,94	1	5
Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum

19.Öğretmenlik yapan insanlara sempati duyarım.	178	3,5899	1,07	1	5
20.Öğretmen olacağımı düşünmek beni korkutuyor.	178	3,9045	1,21	1	5
21.Bir meslek tercih etme durumunda olanlara öğretmenliği tavsiye etmem.	178	3,5899	1,24	1	5
22.Öğretmen olduğumda yapabileceğim çok şey olduğunu düşünüyorum.	178	3,5955	0,92	1	5
23.Öğretmenliğin çalışma koşulları bana çekici geliyor.	178	3,0787	1,16	1	5
24.Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı olmayı önemserim.	178	3,9270	0,89	1	5
25.Öğretmenlik yapan kişilerle sohbet etmekten hoşlanırım.	178	3,6910	1,05	1	5
26.Eğitim,öğrenme,öğretme konularında tartışır, konuşurum.	178	3,7753	1,02	1	5
27.Bilgili ve yeterli bir öğretmen olacağımı düşünüyorum.	178	3,9551	0,90	1	5
28.Öğretmenliğin toplumda bana saygınlık kazandıracağına inanıyorum.	178	3,3258	1,07	1	5
29.Halen okumakta olduğum öğretmenlik programını isteyerek seçtim.	178	3,2640	1,29	1	5
30.Öğretmenlik mesleğinin bana sıkıntılar yaşatmasından endişe duyuyorum.	178	3,2809	1,23	1	5
31.Öğretmenlik yaparak vereceğim eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön vermeyi gurur verici buluyorum.	178	3,8764	0,97	1	5
Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum

32.Eğitim,öğrenme,öğretme,öğretmenlik konularında konuşmaktan hoşlanmam.	178	2,4775	1,16	1	5
33.Öğretmen olduğumda çevre tarafından bana yeterli değerin verileceğine inanıyorum.	178	3,3315	3,33	1	5
34.Öğretmenlik mesleğinin devamlılığı bana güven veriyor.	178	3,5843	3,58	1	5

Tablo incelendiğinde 18 numaralı “İnsanlara bilmedikleri bir şeyleri öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ediyor.” tutum cümlesinin en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Anket sonucunda her bir madde için minimum puan değeri 1,00, maksimum puan değeri 5,00 olarak elde edilmiştir.

“Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” incelendiğinde Cronbach Alpha katsayısı 0,949 olarak bulunmuştur, bu değerin 1’e yakın olması ölçeğin iç tutarlılığa sahip ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca her bir madde çıkarılıp Cronbach Alpha katsayısı yeniden hesaplandığında değerler 0,946- 0,955 arasında değişmiştir. Buna göre ölçeğin her bir maddesi güvenilirirdir.

4.2.2 Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği Değerleri

“ Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” likert tipi bir ölçektir ve maddelerin puanlaması 1’den 5’e kadar derecelendirilmiştir. Aşağıdaki tabloda her bir madde için ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri verilmiştir.

Tablo 9
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Puan
Ortalamaları, Standart Sapmaları, Minimum ve Maksimum Değerleri

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Öğretmenliğin Sosyal Statü Algıları					
1.Öğretmenlik, toplumda saygınlık uyandıran bir meslektir.	178	3,78	0,99	1	5
2.Öğretmenler, toplumda bazı sosyal ayrıcalıklara sahiptirler.	178	3,02	0,97	1	5
3.Öğretmenler,çevrelerinde mesleklerinden dolayı sevilen sayılan bireylerdir.	178	3,50	0,86	1	5
4. Bir toplumda ortaya atılan görüşler arasında en çok değer verilenler öğretmenlerin görüşleridir.	178	2,75	0,98	1	5
5.Öğretmenler, katıldıkları sosyal ortamlarda odak noktası ve cazibe merkezidirler.	178	2,66	0,88	1	5
6.Toplumdaki bireyler,öğretmen bir arkadaşının olmasından gurur duyarak söz etmektedir.	178	2,80	0,90	1	5
7. Öğretmenler, bu meslekte bulunmanın sağladığı sosyal statüden dolayı memnundurlar.	178	2,80	0,99	1	5
8. Türkiye koşullarında öğretmenlerin sahip oldukları ekonomik imkanlar sosyal statülerini düşürmektedir.	178	3,79	1,13	1	5

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Öğretmenliğin Etik Algıları					
1.Öğretmenler öğrencilere zarar verecek davranışlardan kaçınırlar.	178	3,93	0,81	2	5
2. Öğretmen için öğrenci her şeyden önce gelmektedir.	178	3,61	0,92	1	5
3. Öğretmenlik bir sevgi mesleğidir.	178	4,14	0,92	1	5
4.Öğretmenler, öğrencileri arasında ayırım gözetmezler.	178	3,58	1,03	1	5
5. Öğretmenler, ellerindeki yetkileri kişisel çıkarları için kullanmazlar.	178	3,74	0,96	1	5
6. Öğretmenler, toplumdaki ahlaki değerlere uygun davranırlar.	178	3,88	0,88	1	5
7. Öğretmenler, maddi kaygılar nedeniyle meslek ilkelerinden taviz vermezler.	178	3,44	1,07	1	5
8.Öğretmen yaptığı işin neye yaradığı veya sonuçlarının ne olacağı ile ilgilenmez.	178	2,55	1,12	1	5
Öğretmenliğin Alan Bilgisi Algıları					
1.Öğretmenler, kendi alanlarıyla ilgili yeterli bilgiye sahiptirler.	178	3,51	0,93	1	5
2.Öğretmenler, alanlarıyla ilgili yeniliklerden haberdardırlar.	178	3,29	0,90	1	5
3.Öğretmenler, alanlarıyla ilgili karşılaştıkları soru ve sorunlara cevap verilebilecek yeteneğe sahiptirler.	178	3,41	0,88	1	5

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
4.Öğretmenler, her gün işledikleri konunun öğrenci tarafından öğrenilip öğrenilmediğini belirleyebilecek yeterliliğe sahiptirler.	178	3,48	0,85	1	5
5. Öğretmenler, ders kitaplarına bağımlı kalmadan ders işleyebilecek yeterliliğe sahiptirler.	178	3,33	0,97	1	5
6.Öğretmenler, öğrencilere alanları ile ilgili çağın gerektirdiği yeterlilikleri kazandırabilecek yeterliliğe sahiptirler.	178	3,42	0,88	1	5
7. Öğretmenler, alanlarında kendilerine danışılacak kadar yeterliliğe sahiptirler.	178	3,50	0,91	1	5
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
8. Öğretmenlik her gün yeni şeylerin öğrenildiği bir iştir.	178	3,70	0,95	1	5
Öğretmenliğin Mesleki Formasyon Algıları					
1. Öğrencilerin özelliklerini bilmek öğretmenin işini kolaylaştırır.	178	4,41	0,73	2	5
2. Çeşitli yöntem ve teknikler kullanmak, dersin verimli olmasını sağlar.	178	4,36	0,75	2	5
3. Araç, gereç ve donanımla sınıf ortamının zenginleştirilmesi, öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırır.	178	4,35	0,81	1	5

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
4. Planlı olarak derse girmek, dersteki verimi arttırır.	178	4,34	0,80	2	5
5. Bazı bireyler öğretmenlikle ilgili kimi becerilere doğuştan sahiptirler.	178	3,76	0,96	1	5
6. Öğretmenin çok çeşitli yolları vardır ve bunlar öğrenilebilir.	178	3,98	0,83	1	5
7. Öğrencilerinin bilgi, beceri, tutumlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi bunlarla ilgili yöntem ve teknikleri bilmeyi gerektirmektedir.	178	4,17	0,80	1	5
Öğretmenliğin Yeterlik Algıları					
1.Öğretmen adaylarının çoğunluğu alanlarında yeterlidir.	178	3,25	0,90	1	5
2.Öğretmen adayları bir öğrenci karşısında nasıl davranacaklarını bilirler.	178	3,43	0,80	1	5
3. Öğretmen adayları çok fazla zorluk çekmeden ders işleyebilir.	178	3,29	0,89	1	5
4.Öğretmen adayları ders işlemek için alanları ile ilgili başka kaynakları okuyup çalışmaları gerekmektedir.	178	3,88	0,88	1	5
5. Öğretmen adayları alanlarındaki bilgileri öğrenciye nasıl öğreteceğini bilmektedir.	178	3,46	0,90	1	5
6.Öğretmenlik, öğretmen adaylarının var olan bilgi ve becerilerini geliştirmelerine yardım edecektir.	178	3,89	0,84	1	5

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenlik mesleğine yönelik beş ayrı algı boyutu içinde mesleki formasyona ilişkin algı cümlelerinin en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bunların içinde ise “Öğrencilerin özelliklerini bilmek öğretmenin işini kolaylaştırır.” maddesi ise en yüksek puan ortalamasına sahiptir. ($\bar{X}=4,41$) “Öğretmen yaptığı işin neye yaradığı veya sonuçlarının ne olacağı ile ilgilenmez.” ($\bar{X}=2,55$) , “Öğretmenler, katıldıkları sosyal ortamlarda odak noktası ve cazibe merkezidirler.” ($\bar{X}=2,66$) ve “Bir toplumda ortaya atılan görüşler arasında en çok değer verilenler öğretmenlerin görüşleridir.” ($\bar{X}=2,75$) maddeleri ise en düşük algı puan ortalamasına sahip maddelerdir. Anket sonucunda her bir madde için minimum puan değeri 1,00 ; maksimum puan değeri 5,00 olarak elde edilmiştir.

“Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” incelendiğinde Cronbach Alpha katsayısı 0,905 olarak bulunmuştur, bu değerin 1’e yakın olması ölçeğin iç tutarlılığına sahip ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca her bir madde çıkarılıp Cronbach Alpha katsayısı yeniden hesaplandığında değerler 0,899- 0,909 arasında değişmiştir. Buna göre ölçeğin her bir maddesi güvenilirirdir.

4.2. 3. Beck Umutsuzluk Ölçeği Değerleri

“ Beck Umutsuzluk Ölçeği”nde bireyden kendisine uygun gelen ifadeler için “evet”, uygun olmayanlar için “hayır” şıkkını seçmesi istenir. 1, 3, 5, 6, 8, 10, 13, 15, 19. sorularda “hayır”; 2, 4, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20. sorulara ise “evet” yanıtı için 1 puan verilir. Alınan puanlar yüksek olduğunda bireydeki umutsuzluğun yüksek olduğu varsayılır Aşağıdaki tabloda her bir madde için ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri verilmiştir.

Tablo 10
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeği Puan Ortalamaları,
Standart Sapmaları, Minimum ve Maksimum Değerleri

Umutsuzluk Cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
1. Geleceğe umut ve coşku ile bakıyorum.	178	0,25	0,43	0	1
2. Kendim ile ilgili şeyleri düzeltemediğime göre çabalamayı bıraksam iyi olur.	178	0,21	0,41	0	1
3. İşler kötüye giderken bile her şeyin hep böyle kalmayacağını bilmek beni rahatlatıyor.	178	0,13	0,34	0	1
4. Gelecek on yıl içinde hayatımın nasıl olacağını hayal bile edemiyorum.	178	0,43	0,49	0	1
5. Yapmayı en çok istediğim şeyleri gerçekleştirmek için yeterli zamanım var.	178	0,25	0,43	0	1
6. Benim için çok önemli konularda ileride başarılı olacağımı umuyorum.	178	0,12	0,33	0	1
7. Geleceğimi karanlık görüyorum.	178	0,19	0,39	0	1
8. Dünya nimetlerinden sıradan bir insandan daha çok yararlanacağımı umuyorum.	178	0,25	0,43	0	1
9. İyi fırsatlar yakalayamıyorum. Gelecekte yakalayacağıma inanmam için de hiçbir neden yok.	178	0,23	0,42	0	1
10. Geçmiş deneyimlerim beni geleceğe iyi hazırladı.	178	0,17	0,38	0	1
11. Gelecek, benim için hoş şeylerden çok tatsızlıklarla dolu görünüyor.	178	0,25	0,43	0	1

Umutsuzluk Cümleleri	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
12. Gerçekten özlediğim şeylere kavuşabileceğimi ummuyorum.	178	0,55	0,49	0	1
13. Geleceğe baktığımda şimdikine oranla daha mutlu olacağımı umuyorum.	178	0,18	0,38	0	1
14. İşler bir türlü benim istediğim gibi gitmiyor.	178	0,29	0,45	0	1
15. Geleceğe büyük inancım var.	178	0,21	0,41	0	1
16.Arzu ettiğim şeyleri elde edemediğime göre bir şeyler istemek aptallık olur.	178	0,24	0,42	0	1
17.Gelecekte gerçek doyuma ulaşmam olanaksız gibi.	178	0,24	0,43	0	1
18. Gelecek bana bulanık ve belirsiz görünüyor.	178	0,28	0,45	0	1
19. Kötü günlerden çok, iyi günler bekliyorum.	178	0,16	0,37	0	1
20. İstediğim her şeyi elde etmek için çaba göstermenin gerçekten yararı yok, nasıl olsa onu elde edemeyeceğim.	178	0,20	0,40	0	1

Tablo incelendiğinde 4 numaralı “Gelecek on yıl içinde hayatımın nasıl olacağını hayal bile edemiyorum.” ($\bar{X}=0,43$) ve 12 numaralı “Gerçekten özlediğim şeylere kavuşabileceğimi ummuyorum.” ($\bar{X}=0,55$) umutsuzluk cümlelerinin en yüksek umutsuzluk değeri ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Anket sonucunda her bir madde için minimum puan değeri 0,00 ; maksimum puan değeri 1,00 olarak elde edilmiştir.

“Beck Umutsuzluk Ölçeği” incelendiğinde Cronbach Alpha katsayısı 0,849 olarak bulunmuştur, bu değerin 1’e yakın olması ölçeğin iç tutarlılığına sahip ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca her bir madde çıkarılıp Cronbach Alpha katsayısı yeniden hesaplandığında değerler 0,835- 0,861 arasında değişmiştir. Buna göre ölçeğin her bir maddesi güvenilirirdir.

4.3. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın birinci alt problemi olarak, “İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin tutumları ve mesleki algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt arandı.

Öğrencilerin “Öğretmenlik Mesleğine Algı Ölçeği” ve “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”nden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı Pearson korelasyon yöntemi ile aranmıştır ve sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 11

Mesleğe yönelik Algı Ölçeğinden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği’nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

	Mesleğe Yönelik Algı	Mesleğe Yönelik Tutum
Mesleğe Yönelik Algı Pearson Korelasyon Katsayısı	1	0,562
P		0,000
N	178	178
Mesleğe Yönelik Tutum Pearson Korelasyon Katsayısı	0,562	1
P	0,000	
N	178	178

Tablo incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğe yönelik algı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r=0,562$; $P<0,05$]. Buna göre öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.

Araştırmada kullanılan “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” incelendiğinde mesleğe yönelik algıların sosyal statü, etik değerler, alan bilgisi, mesleki formasyon ve mesleki yeterlilik şeklinde beş ana bölümden oluştuğu görülmektedir. Mesleğe yönelik tutumu ile mesleğe yönelik algının beş ayrı boyutu arasındaki ilişkiler aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 12
Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Sosyal Statüye İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği’nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

	Sosyal Statüye Yönelik Algı	Mesleğe Yönelik Tutum
Sosyal Statüye Yönelik Algı Pearson Korelasyon Katsayısı	1	0,439
P		0,000
N	178	178
Mesleğe Yönelik Tutum Pearson Korelasyon Katsayısı	0,439	1
P	0,000	
N	178	178

Tablo 12 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin sosyal statüsüne dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r=0,439$; $P<0,05$]. Buna göre öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsüne yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin , yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.

Tablo 13
Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Etik Yönüne İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği’nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

	Etik Değerlere Yönelik Algı	Mesleğe Yönelik Tutum
Etik Değerlere Yönelik Algı Pearson Korelasyon Katsayısı	1	0,357
P		0,000
N	178	178
Mesleğe Yönelik Tutum Pearson Korelasyon Katsayısı	0,357	1
P	0,000	
N	178	178

Tablo 13 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin etik değerlerine dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r=0,357$; $P<0,05$]. Buna göre öğretmenlik mesleğinin etik değerlerine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.

Tablo 14
Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Alan Bilgisine Yönelik Bölümünden Alınan
Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki
İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi
Sonuçları

	Alan Bilgisine Yönelik Algı	Mesleğe Yönelik Tutum
Alan Bilgisine Yönelik Algı Pearson Korelasyon Katsayısı	1	0,452
P		0,000
N	178	178
Mesleğe Yönelik Tutum Pearson Korelasyon Katsayısı	0,452	1
P	0,000	
N	178	178

Tablo 14 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin alan bilgisine dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde , pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r=0,452$; $P<0,05$]. Buna göre öğretmenlik mesleğinin alan bilgisine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin , yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.

Tablo 15

**Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Mesleki Formasyona İlişkin Bölümünden
Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği'nden Alınan Puanlar
Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment
Korelasyon Analizi Sonuçları**

	Mesleki Formasyona Yönelik Algı	Mesleğe Yönelik Tutum
Mesleki Formasyona Yönelik Algı Pearson Korelasyon Katsayısı	1	0,334
P		0,000
N	178	178
Mesleğe Yönelik Tutum Pearson Korelasyon Katsayısı	0,334	1
P	0,000	
N	178	178

Tablo 15 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki formasyona dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r=0,334$; $P<0,05$]. Buna göre mesleki formasyona yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.

Tablo 16

Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterliliğine İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

	Mesleki Yeterliliğe Yönelik Algı	Mesleğe Yönelik Tutum
Mesleki Yeterliliğe Yönelik Algı Pearson Korelasyon Katsayısı	1	0,453
P		0,000
N	178	178
Mesleğe Yönelik Tutum Pearson Korelasyon Katsayısı	0,453	1
P	0,000	
N	178	178

Tablo incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki yeterliliğe dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r=0,453$; $P<0,05$]. Buna göre mesleki yeterliliğe yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.

4.4. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın ikinci alt problemi olarak , “İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin algıları ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt arandı.

Öğrencilerin “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” ve “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı Beck Umutsuzluk ölçeği normal dağılıma uygunluk göstermediği için Spearman'ın sıralama korelasyon katsayısı yöntemi ile belirlenmiştir ve sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 17
Mesleğe yönelik Algı Ölçeğinden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği’nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman’ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

	Mesleğe Yönelik Algı	Umutsuzluk Düzeyi
Mesleğe Yönelik Algı Spearman Korelasyon Katsayısı	1	-0,288
P		0,000
N	178	178
Umutsuzluk Düzeyi Spearman Korelasyon Katsayısı	-0,288	1
P	0,000	
N	178	178

Tablo 17 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğe yönelik algı ve umutsuzluk düzeyleri puanları arasında orta düzeyde , negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r_s = -0,288$; $P < 0,05$]. Buna göre öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

Araştırmada kullanılan “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” incelendiğinde mesleğe yönelik algıların sosyal statü, etik değerler, alan bilgisi, mesleki formasyon ve mesleki yeterlilik şeklinde beş ana bölümden oluştuğu

görülmektedir. Umutsuzluk düzeyi ile mesleğe yönelik algının beş ayrı boyutu arasındaki ilişkiler aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 18
Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Sosyal Statüye İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği’nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman’ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

	Sosyal Statüye Yönelik Algı	Umutsuzluk Düzeyi
Sosyal Statüye Yönelik Algı Spearman Korelasyon Katsayısı	1	-0,139
P		0,063
N	178	178
Umutsuzluk Düzeyi Spearman Korelasyon Katsayısı	-0,139	1
P	0,063	
N	178	178

Tablo 18 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin sosyal statüsüne dair algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,063); 0,05 değerinden büyük olması nedeniyle istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Tablo 19

Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Etik Yönüne İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

	Etik Değerlere Yönelik Algı	Umutsuzluk Düzeyi
Etik Değerlere Yönelik Algı Spearman Korelasyon Katsayısı	1	-0,218
P		0,003
N	178	178
Umutsuzluk Düzeyi Spearman Korelasyon Katsayısı	-0,218	1
P	0,003	
N	178	178

Tablo 19 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin etik değerlerine dair algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında düşük düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r_s = -0,218$; $P < 0,05$]. Buna göre mesleğin etik değerlerine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 20

Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Alan Bilgisine Yönelik Bölümünden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

	Alan Bilgisine Yönelik Algı	Umutsuzluk Düzeyi
Alan Bilgisine Yönelik Algı Spearman Korelasyon Katsayısı	1	-0,213
P		0,004
N	178	178
Umutsuzluk Düzeyi Spearman Korelasyon Katsayısı	-0,213	1
P	0,004	
N	178	178

Tablo 20 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin alan bilgisine dair algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında düşük düzeyde , negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r_s = -0,213$; $P < 0,05$]. Buna göre mesleğin alan değerlerine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 21
Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Mesleki Formasyona İlişkin Bölümünden
Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki
İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı
Analizi Sonuçları

	Mesleki Formasyona Yönelik Algı	Umutsuzluk Düzeyi
Mesleki Formasyona Yönelik Algı Spearman Korelasyon Katsayısı	1	-0,347
P		0,000
N	178	178
Umutsuzluk Düzeyi Spearman Korelasyon Katsayısı	-0,347	1
P	0,000	
N	178	178

Tablo 21 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki formasyona yönelik algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında orta düzeyde , negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r_s = -0,347$; $P < 0,05$]. Buna göre mesleki formasyona yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 22

Mesleğe Yönelik Algı Ölçeğinin Öğretmen Adaylarının Yeterliliğine İlişkin Bölümünden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman'ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

	Mesleki Yeterliliğe Yönelik Algı	Umutsuzluk Düzeyi
Mesleki Yeterliliğe Yönelik Algı Spearman Korelasyon Katsayısı	1	-0,202
P		0,007
N	178	178
Umutsuzluk Düzeyi Spearman Korelasyon Katsayısı	-0,202	1
P	0,007	
N	178	178

Tablo 22 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki formasyona yönelik algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında düşük düzeyde , negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r_s = -0,202$; $P < 0,05$]. Buna göre mesleki yeterliliğe yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

4.5. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın üçüncü alt problemi olarak , “İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin tutumları ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt arandı.

Öğrencilerin “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı Pearson korelasyon yöntemi ile aranmıştır ve sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 23
Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeğinden Alınan Puanlarla Beck Umutsuzluk Ölçeği’nden Alınan Puanlar Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman’ın Sıralama Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

	Mesleğe Yönelik Tutum	Umutsuzluk Düzeyi
Mesleğe Yönelik Tutum Spearman Korelasyon Katsayısı	1	-0,505
P		0,000
N	178	178
Umutsuzluk Düzeyi Spearman Korelasyon Katsayısı	-0,505	1
P	0,000	
N	178	178

Tablo 23 incelendiğinde ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğe yönelik tutum ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında orta düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r_s = -0,505$; $P < 0,05$]. Buna göre mesleğe yönelik olumlu tutum gösteren öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

4.6. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın dördüncü alt problemi olarak , “İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt arandı.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin normal dağılıma sahip olan tutum, algı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan bağımsız t testi ve normal dağılıma sahip olmayan umutsuzluk düzeyi puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 24
Öğrencilerin Cinsiyete Göre Tutum Ölçeğinden Aldıkları Puanların t Testine Göre Ortalamaları Ve Standart Sapmaları

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	p
Erkek	120	122,4500	22,79129	0,864
Kadın	58	121,8103	24,22950	

Tablo 24 incelendiğinde araştırmaya katılan 120 erkek öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}$ =122,4500); araştırmaya katılan 58 kadın öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}$ =121,81503) yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,864); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 25
Öğrencilerin Cinsiyete Göre Algı Ölçeğinden Aldıkları Puanların t Testine Göre Ortalamaları Ve Standart Sapmaları

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	p
Erkek	120	133,2500	15,22561	0,297
Kadın	58	130,5517	17,85534	

Tablo 25 incelendiğinde araştırmaya katılan 120 erkek öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}$ =133,25); araştırmaya katılan 58 kadın öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}$ =130,5517) yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,297); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 26
Öğrencilerin Cinsiyete Göre Beck Umutsuzluk Ölçeğinden Aldıkları Ortalamaları Ve Standart Sapmaları

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma
Erkek	120	4,6167	4,41575
Kadın	58	5,6207	3,95957

Tablo 27
Öğrencilerin Cinsiyete Göre Algı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Mann-Whitney U Testi Göre Değerleri

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	120	84,00	10080,50	2820,5	0,040
Kadın	58	100,87	5850,50		

Tablo 26 ve tablo 27 incelendiğinde araştırmaya katılan 120 erkek öğrencinin , “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=4,6167$); araştırmaya katılan 58 kadın öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=5,6207$) daha az çıkmıştır. Tablo 27’de “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,040); 0,05 değerinden küçük olması umutsuzluk düzeyi ve cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

4.7. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın beşinci alt problemi olarak , “İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin ekonomik düzeyi ile mesleki algı, tutum ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt arandı.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ekonomik düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve algı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizi ANOVA ve sonuçları ;umutsuzluk düzeyi puanları arasında arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan Kruskal-Wallis H Testi aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 28
Öğrencilerin Ekonomik Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Gelir Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma
1000 TL altında	24	128,6667	21,61052
1000 TL – 2500 TL	98	120,1837	24,31551
2500 TL – 4000 TL	38	124,2632	21,46107
4000 TL – 5000 TL	10	121,3000	26,94872
5000 TL üzeri	8	119,7500	16,91787
Toplam	178	122,2416	23,20294

Tablo 29
Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği ve Ekonomik Düzeyleri Arasındaki
İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	1619,617	4	404,904	0,748	0,561
Gruplar içi	93672,996	173	541,462		
Toplam	95292,612	177			

Tablo 28 ve tablo 29 incelendiğinde araştırmaya katılan , gelir düzeyi 1000 TL'nin altında olan 24 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=128,6767$); araştırmaya katılan gelir düzeyi 5000 TL'nin üzerinde olan 8 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=119,7500$) daha yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,561); 0,05 değerinden büyük

olması öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 30
Öğrencilerin Ekonomik Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Gelir Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma
1000 TL altında	24	136,8750	10,33909
1000 TL – 2500 TL	98	131,1327	16,73298
2500 TL – 4000 TL	38	134,0263	15,65936
4000 TL – 5000 TL	10	127,7000	23,43336
5000 TL üzeri	8	132,0000	14,39246
Toplam	178	132,3708	16,12864

Tablo 31
Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği ve Ekonomik Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	960,554	4	240,138	0,921	0,453
Gruplar içi	45082,974	173	260,595		
Toplam	46043,528	177			

Tablo 30 ve tablo 31 incelendiğinde araştırmaya katılan , gelir düzeyi 1000 TL'nin altında olan 24 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=136,8750$); araştırmaya katılan gelir düzeyi

5000 TL'nin üzerinde olan 8 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=132,00$) daha fazla çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,302); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 32
Öğrencilerin Ekonomik Düzeylerine Göre Beck Umutsuzluk Ölçeği
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Gelir Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma
1000 TL altında	24	4,7500	3,99184
1000 TL – 2500 TL	98	4,8776	3,99553
2500 TL – 4000 TL	38	4,2895	4,55541
4000 TL – 5000 TL	10	6,9000	5,83952
5000 TL üzeri	8	7,0000	4,98569
Toplam	178	4,9438	4,28731

Tablo 33
Öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeği ve Ekonomik Düzeyleri Arasındaki
İlişkiyi Gösteren Kruskal-Wallis H Analizi Sonuçları

Gelir Düzeyi	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
1000 TL altında	24	88,79			
1000 TL – 2500 TL	98	90,58	4	4,381	0,357
2500 TL – 4000 TL	38	78,33			
4000 TL – 5000 TL	10	104,10			
5000 TL üzeri	8	113,25			

Tablo 32 ve tablo 33 incelendiğinde araştırmaya katılan, gelir düzeyi 1000 TL'nin altında olan 24 öğrencinin , “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=4,7500$); araştırmaya katılan gelir düzeyi 5000 TL'nin üzerinde olan 8 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=7,0000$) daha az çıkmıştır. “p” değeri

anlamlılık düzeyinin (0,357); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

4.8. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın altıncı alt problemi olarak , “İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin ikamet yeri ile mesleki algı, tutum ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt arandı.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ikamet yerlerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve algı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizi ANOVA ; umutsuzluk puanı arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan Kruskal-Wallis H Testi sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 34
Öğrencilerin İkamet Yelerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

İkamet Yeri	N	Ortalama	Standart Sapma
İl Merkezi	70	124,2571	24,34813
İlçe Merkezi	88	121,7841	22,82288
Köy	20	117,2000	20,84933
Toplam	178	122,2416	23,20294

Tablo 35
Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Düzeyi ve İkamet Yerleri Arasındaki
İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	811,143	2	405,572	811,143	2
Gruplar içi	94481,469	175	539,894		
Toplam	95292,612	177			

Tablo 34 ve tablo 35 incelendiğinde araştırmaya katılan , il merkezinde ikamet eden 70 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=124,2571$); araştırmaya katılan köyde ikamet eden 20 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=117,2000$) daha yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (2); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve ikamet yeri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 36
Öğrencilerin İkamet Yelerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği Ortalamaları
ve Standart Sapmaları

İkamet Yeri	N	Ortalama	Standart Sapma
İl Merkezi	70	130,3857	16,94346
İlçe Merkezi	88	134,5000	16,01795
Köy	20	129,9500	12,81642
Toplam	178	132,3708	16,12864

Tablo 37
Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Düzeyi ve İkamet Yerleri Arasındaki İlişkiyi
Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	791,992	2	395,996	1,531	0,219
Gruplar içi	45251,536	175	258,580		
Toplam	46043,528	177			

Tablo 36 ve tablo 37 incelendiğinde araştırmaya katılan , il merkezinde ikamet eden 70 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=130,3857$); araştırmaya katılan köyde ikamet eden 20 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=129,9500$) daha yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,213); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve ikamet yeri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 38
Öğrencilerin İkamet Yelerine Göre Beck Umutsuzluk Ölçeği Ortalamaları ve
Standart Sapmaları

İkamet Yeri	N	Ortalama	Standart Sapma
İl Merkezi	70	4,5857	4,60149
İlçe Merkezi	88	4,8977	3,99148
Köy	20	6,4000	4,32131
Toplam	178	4,9438	4,28731

Tablo 39
Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ve İkamet Yerleri Arasındaki İlişkiyi
Gösteren Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

Gelir Düzeyi	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
İl Merkezi	70	82,44			
İlçe Merkezi	88	90,54	2	4,445	0,108
Köy	20	109,63			

Tablo 38 ve tablo 39 incelendiğinde araştırmaya katılan , il merkezinde ikamet eden 70 öğrencinin , “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}$ =4,5857); araştırmaya katılan köyde ikamet eden 20 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}$ =6,4000) daha düşük çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,247); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik umutsuzluk düzeyi ve ikamet yeri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

4.9. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın yedinci alt problemi olarak , “İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin mesleği seçme nedenleri ile mesleki algı, tutum ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt arandı.

Araştırmaya katılan öğrencilerin mesleği seçme nedenlerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve algı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizi ANOVA ; umutsuzluk puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan Kruskal-Wallis H Testi sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 40
Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Mesleği Seçme Nedenleri	N	Ortalama	Standart Sapma
Kendi İsteğim	107	131,9533	19,85009
Ailemin İsteği	24	109,8333	19,29106
Puanıma Göre Mecburen Seçtim	47	106,4681	20,58160
Toplam	178	122,2416	23,20294

Tablo 41
Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Düzeyi ve Mesleği Seçme Nedenleri
Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	25480,811	2	12740,405	21,964	0,000
Gruplar içi	25480,811	175	12740,405		
Toplam	95292,612	2			

Tablo 40 ve tablo 41 incelendiğinde araştırmaya katılan ve mesleği kendi isteği ile seçen 107 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=131,9533$); mesleği puanına göre mecburen seçen 47 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=106,4681$) daha yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,000); 0,05 değerinden küçük olması öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleği seçme nedenleri arasında anlamlı bir ilişki

olduğunu göstermektedir. Buna göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyi yüksek olan kişilerin mesleği öncelikle kendi veya ailelerinin isteği ile, tutum düzeyi düşük olan kişilerin ise mesleği puanlarına göre mecburen seçtikleri söylenebilir.

Tablo 42
Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Mesleği Seçme Nedenleri	N	Ortalama	Standart Sapma
Kendi İsteğim	107	136,4206	14,24849
Ailemin İsteği	24	126,8333	15,95283
Puanıma Göre Mecburen Seçtim	47	125,9787	17,60619
Toplam	178	132,3708	16,12864

Tablo 43
Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Düzeyi ve Mesleği Seçme Nedenleri
Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	4411,141	2	2205,571	9,271	0,000
Gruplar içi	41632,387	175	237,899		
Toplam	46043,528	2			

Tablo 42 ve tablo 43 incelendiğinde araştırmaya katılan ve mesleği kendi isteği ile seçen 107 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Algı Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=136,4206$); mesleği puanına göre mecburen seçen 47

öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=125,9787$) daha yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,000); 0,05 değerinden küçük olması öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve mesleği seçme nedenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre öğretmenlik mesleğine yönelik algı düzeyi yüksek olan kişilerin mesleği öncelikle kendi veya ailelerinin isteği ile, algı düzeyi düşük olan kişilerin ise mesleği puanlarına göre mecburen seçtikleri söylenebilir.

Tablo 44
Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre Beck Umutsuzluk Ölçeği
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Mesleği Seçme Nedenleri	N	Ortalama	Standart Sapma
Kendi İsteğim	107	4,2150	3,88764
Ailemin İsteği	24	5,6667	3,91948
Puanıma Göre Mecburen Seçtim	47	6,2340	5,00092
Toplam	178	4,9438	4,28731

Tablo 45
Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ve Mesleği Seçme Nedenleri Arasındaki
İlişkiyi Gösteren Kruskal-Wallis-H Analizi Sonuçları

Mesleği Seçme Nedenleri	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Kendi İsteğim	107	80,94			
Ailemin İsteği	24	101,94	2	7,484	0,024
Puanıma Göre Mecburen Seçtim	47	102,64			
Toplam	178				

Tablo 44 ve tablo 45 incelendiğinde araştırmaya katılan ve mesleği kendi isteği ile seçen 107 öğrencinin , “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=4,2150$); mesleği puanına göre mecburen seçen 47 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=6,2340$) daha düşük çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,043); 0,05 değerinden küçük olması umutsuzluk ve mesleği seçme nedenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre umutsuzluk düzeyi düşük olan kişilerin mesleği kendi istekleri ile, umutsuzluk düzeyi yüksek olan kişilerin ise mesleği puanlarına göre mecburen seçtikleri söylenebilir.

4.10. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın sekizinci alt problemi olarak , “İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin anne eğitim düzeyleri ile mesleki algı, tutum ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt arandı.

Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve algı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizi ANOVA; umutsuzluk puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan Kruskal Wallis-H testi sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 46
Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Anne Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma
İlkokul	86	124,4070	23,46882
Ortaokul	20	116,8000	24,34748
Lise	44	121,9091	23,46882
Üniversite	28	120,0000	26,01709
Toplam	178	122,2416	23,20294

Tablo 47
Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Düzeyi ve Anne Eğitim Düzeyleri
Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	1141,020	3	380,340	0,703	0,552
Gruplar içi	94151,592	174	541,101		
Toplam	95292,612	177			

Tablo 46 ve tablo 47'ye göre araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasında “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,552); 0,05 değerinden büyük olması nedeni ile anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 48
Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Anne Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma
İlkokul	86	133,2791	15,75672
Ortaokul	20	126,8500	17,15955
Lise	44	132,2727	15,00909
Üniversite	28	133,6786	18,18639
Toplam	178	132,3708	16,12864

Tablo 49
Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Düzeyi ve Anne Eğitim Düzeyleri Arasındaki
İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	728,841	3	242,947	0,933	0,426
Gruplar içi	45314,687	174	260,429		
Toplam	46043,528	177			

Tablo 48 ve tablo 49'a göre araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik algı puanları arasında "p" değeri anlamlılık düzeyinin (0,426); 0,05 değerinden büyük olması nedeni ile anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 50
Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Umutsuzluk Ölçeği Puan
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Anne Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma
İlkokul	86	4,1744	3,53867
Ortaokul	20	6,5000	5,30640
Lise	44	4,9318	4,04853
Üniversite	28	6,2143	5,45933
Total	178	4,9438	4,28731

Tablo 51
Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ve Anne Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi
Gösteren Kruskal Wallis-H Analizi Sonuçları

Anne Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
İlkokul	86	82,83			
Ortaokul	20	86	3	3,654	0,301
Lise	44	91,06			
Üniversite	28	97,71			
Toplam	178				

Tablo 50 ve tablo 51'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim düzeyleri ile umutsuzluk ölçeği puanları arasında, "p" değeri anlamlılık düzeyinin (0,301); 0,05 değerinden büyük olması nedeni ile anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

4.11. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırmanın dokuzuncu alt problemi olarak , “İlköğretim Matematik Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin baba eğitim düzeyleri ile mesleki algı, tutum ve umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt arandı.

Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve algı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizi ANOVA; umutsuzluk puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan Kruskal Wallis-H testi sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 52

Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Tutum Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Baba Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma
İlkokul	40	125,5250	21,87023
Ortaokul	20	122,0000	24,85325
Lise	57	122,1053	23,61044
Yüksek Okul	13	116,0769	27,64797
Üniversite	48	121,4375	22,38627
Total	178	122,2416	23,20294

Tablo 53

Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Düzeyi ve Baba Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	958,533	4	239,633	0,439	0,780
Gruplar içi	94334,079	173	545,284		
Toplam	95292,612	177			

Tablo 52 ve tablo 53'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasında "p" değeri anlamlılık düzeyinin (0,780); 0,05 değerinden büyük olması nedeni ile anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 54

Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Mesleğe Yönelik Algı Ölçeği Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Baba Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma
İlkokul	40	135,8250	15,06207
Ortaokul	20	132,5000	18,26558
Lise	57	129,8070	15,64271
Yüksek Okul	13	128,2308	17,03992
Üniversite	48	133,6042	16,32221
Total	178	132,3708	16,12864

Tablo 55

Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Algı Düzeyi ve Baba Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Tek Yönlü Varyans(ANOVA) Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	1148,089	4	287,022	1,106	0,355
Gruplar içi	44895,439	173	259,511		
Toplam	46043,528	177			

Tablo 54 ve tablo 55'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik algı puanları arasında "p" değeri anlamlılık düzeyinin (0,355); 0,05 değerinden büyük olması nedeni ile anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 56

Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Umutsuzluk Ölçeği Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Baba Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma
İlkokul	40	4,6250	3,60688
Ortaokul	20	4,3000	4,34196
Lise	57	5,0175	4,40167
Yüksek Okul	13	5,4615	4,01280
Üniversite	48	5,2500	4,81354
Toplam	178	4,9438	4,28731

Tablo 57
Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ve Baba Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi
Gösteren Kruskal Wallis-H Analizi Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
İlkokul	40	88,98			
Ortaokul	20	80,10	4	1,020	0,907
Lise	57	90,46			
Yüksek Okul	13	97,31			
Üniversite	48	90,60			
Toplam	178	88,98			

Tablo 56 ve tablo 57'ye göre araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim düzeyleri ile umutsuzluk ölçeği puanları arasında, “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,907); 0,05 değerinden büyük olması nedeni ile anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleği ile ilgili mesleki tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve bu değerlendirmenin bağlı olduğu faktörleri (cinsiyet, ekonomik düzey, ikamet yeri, anne-baba mezuniyet durumları ve bölümü tercih etme nedenleri) saptamak amacı ile yapılmıştır. Bunun için “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ,”Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği” ve “Beck Umutsuzluk Ölçeği” ile veriler toplanmıştır. Bu bölümde yürütülen çalışmada elde edilen verilerin analizlerine dayanarak yapılan yorumlar, ulaşılan sonuçlar, tartışma ve sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre;

- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin, mesleğe yönelik algı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=0,562$; $P<0,05$]. Buna göre öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.

- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin, mesleğin sosyal statüsüne dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=0,439$; $P<0,05$]. Buna göre öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsüne yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.
- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin etik değerlerine dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=0,357$; $P<0,05$]. Buna göre öğretmenlik mesleğinin etik değerlerine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.
- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin alan bilgisine dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=0,452$; $P<0,05$]. Buna göre öğretmenlik mesleğinin alan bilgisine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin , yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.
- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki formasyona dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=0,334$; $P<0,05$]. Buna göre mesleki formasyona yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.
- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki yeterliliğe dair algısı ve mesleğe yönelik tutum puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=0,453$; $P<0,05$]. Buna göre

mesleki yeterliliğe yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, yine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gösterdikleri söylenebilir.

- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğe yönelik algı ve umutsuzluk düzeyleri puanları arasında orta düzeyde, negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. [$r=-0,288$; $P<0,05$]. Dolayısıyla mesleki algı ölçeği ile Beck umutsuzluk ölçeği arasındaki korelasyon araştırmanın başında beklenene uygundur. Buna göre öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir. Kişilerin mesleki algılarının olumlu olması, mesleklerini sevmeleri ve mesleklerine duydukları bağlılık, meslekleri hakkındaki düşüncelerinin olumlu olması; gelecek beklentilerini de olumlu etkilemekte dolayısıyla da umutsuzluk düzeyleri düşmektedir.

Akalin(2006) , “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Algıları İle Geleceğe Yönelik Umut Düzeylerinin Karşılaştırılması” başlıklı tezinde öğrencilerin mesleki algılarının ne kadar olumluysa, umutsuzluk düzeylerinin de o derece düşük olduğunu sonucuna varmıştır. Bu sonuç araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir.

- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin sosyal statüsüne dair algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında, “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,063); 0,05 değerinden büyük olması nedeniyle istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.
- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin etik değerlerine dair algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında düşük düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=-0,218$; $P<0,05$]. Buna göre mesleğin etik değerlerine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğin alan bilgisine dair algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında düşük düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=-0,213$; $P<0,05$]. Buna göre mesleğin alan değerlerine yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.
- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki formasyona yönelik algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında orta düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=-0,347$; $P<0,05$]. Buna göre mesleki formasyona yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.
- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleki yeterliliğe yönelik algısı ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında düşük düzeyde , negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=-0,202$; $P<0,05$]. Buna göre mesleki yeterliliğe yönelik olumlu algısı olan öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.
- İlköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleğe yönelik tutum ve umutsuzluk düzeyi puanları arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır [$r=-0,505$; $P<0,05$]. Buna göre mesleğe yönelik olumlu tutum gösteren öğrencilerin, umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.
- Araştırmaya katılan 120 erkek öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=122,4500$); araştırmaya katılan 58 kadın öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=121,81503$) yüksek çıkmıştır; ancak “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,864); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Smith (1973), İngiltere’deki Garnett Üniversitesindeki öğrencilerin öğretmenliğe ilişkin tutumlarında cinsiyet açısından istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulmasa da kız öğrencilerin tutum puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Sürücü(1997), “Öğretmenlik Formasyonu Alan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” isimli çalışmasında, cinsiyetin adayların tutumları üzerinde etkili olmadığını saptamıştır. Çapa ve Çil (2000) tarafından yapılan araştırmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Bulut ve Doğar’da (2006) yaptıkları çalışmada mesleğe yönelik tutumlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık tespit edememişlerdir. Araştırma sonuçları, bütün bu çalışmalar ile paralellik göstermektedir.

Kaya ve Büyükkasap (2005) bir başka araştırmada ise, fizik öğretmenliği adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre farklılık gösterdiğini saptamıştır. Yine cinsiyet ve tutum arasındaki ilişkiyi inceleyen Saracaloğlu’nun (1993) Fen ve Edebiyat Fakülteleri; Üstün, Erkan ve Akman’ın (2004) Okul Öncesi Öğretmenliği; Çakır’ın (2005b) İngilizce Öğretmenliği; İşmen ve Yıldız’ın (2005) Eğitim Fakültelerinin lisans ve tezsiz yüksek lisans programı; Kaya ve Büyükkasap’ın (2005) Fizik Öğretmenliği; Akpınar, Yıldız ve Ergin’in (2006) de Fen Bilgisi öğretmenliği öğrencileri; Çapri ve Çelikkaleli (2008), eğitim fakültesi ve teknik eğitim fakültesi öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda kızlar ve erkekler arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmışlardır. Bu çalışmaların genelinde kız öğrencilerin erkekler öğrencilere göre daha olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

- Araştırmaya katılan 120 erkek öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=133,25$); araştırmaya katılan 58 kadın öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=130,5517$) yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,297); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Gürbüztürk ve Genç (2004) “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri” isimli araştırmasında 180 öğretmen adayı üzerinden öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşlerini belirlemeye çalışmıştır. Sonuçta, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili olumlu görüşlere katıldıkları, olumsuz görüşlere katılmadıkları; cinsiyete göre, öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşler arasında fark olmadığını saptamıştır. Bu durum araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

- Araştırmaya katılan 120 erkek öğrencinin , “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=4,6167$); araştırmaya katılan 58 kadın öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=5,6207$) daha az çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,040); 0,05 değerinden küçük olması umutsuzluk düzeyi ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre erkek öğrencilerin umut düzeylerinin kadın öğrencilerden yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Özmen ve diğerleri (2008) , lise öğrencilerinde umutsuzluk ve umutsuzluk düzeyini etkileyen etkenleri incelemişlerdir. Çıkan sonuçlara göre, erkek lise öğrencilerinin umutsuzluk puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer bir çalışma olarak Şahin’in (2009) “Özel sektör işbirlikli bir mesleki ve teknik eğitim kurumu öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi” adlı tezinde Beck Umutsuzluk Ölçeği-BUÖ gelecek ile ilgili duygular alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre incelemesinde, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

- Araştırmaya katılan, gelir düzeyi 1000 TL’nin altında olan 24 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=128,6767$); araştırmaya katılan gelir düzeyi 5000 TL’nin üzerinde olan 8 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=119,7500$) daha yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,561); 0,05 değerinden büyük olması

öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Gökçe ve Sezer'in(2012) "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları" çalışmasında öğretmen adaylarının ailelerinin ekonomik durumu ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları incelendiğinde, ailesinin ekonomik durumu zayıf, orta ve iyi düzeyde gruplar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

- Araştırmaya katılan, gelir düzeyi 1000 TL'nin altında olan 24 öğrencinin , "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği"nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=136,87$); araştırmaya katılan gelir düzeyi 5000 TL'nin üzerinde olan 8 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=132,00$) daha yüksek çıkmıştır. "p" değeri anlamlılık düzeyinin (0,453); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.
- Araştırmaya katılan, gelir düzeyi 1000 TL'nin altında olan 24 öğrencinin , "Beck Umutsuzluk Ölçeği"nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=4,7500$); araştırmaya katılan gelir düzeyi 5000 TL'nin üzerinde olan 8 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=7,0000$) daha az çıkmıştır. "p" değeri anlamlılık düzeyinin (0,357); 0,05 değerinden büyük olması umutsuzluk düzeyi ve gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Şahin'in (2009) çalışmasındaki, öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeği puanlarının öğrencilerin ailesinin gelir durumu değişkenine göre incelenmesinde, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Araştırma bulguları bu sonucu desteklemektedir. Ekren'in (2001:14) aktardığına göre 1982 yılında Kocacioğlu tarafından yapılan bir araştırmada ise, düşük sosyoekonomik düzeyi temsil eden öğrencilerin sürekli kaygı puanları diğerlerinden daha yüksek olma eğilimi göstermektedir.

- Araştırmaya katılan, il merkezinde ikamet eden 70 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}$ =124,2571); araştırmaya katılan köyde ikamet eden 20 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}$ =117,2000) daha yüksek olduğu saptanmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (2); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve ikamet yeri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Rojewski ve arkadaşları (1995) “Kırsal Gençliğin Mesleki Olgunluğu Üzerine Cins ve Akademik Davranış Etkileri” konulu araştırmalarında kırsal kesim gençlerinin mesleki olgunluk düzeylerinin, şehir kesimi gençlerinden daha düşük olduğunu saptamışlardır. Bu sonuç, araştırma bulguları ile paralellik göstermemektedir.

- Araştırmaya katılan, il merkezinde ikamet eden 70 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}$ =130,3857); araştırmaya katılan köyde ikamet eden 20 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}$ =129,9500) daha yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,213); 0,05 değerinden büyük olması öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve ikamet yeri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.
- Araştırmaya katılan, il merkezinde ikamet eden 70 öğrencinin , “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}$ =4,5857); araştırmaya katılan köyde ikamet eden 20 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}$ =6,4000) daha düşük çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,247); 0,05 değerinden büyük olması umutsuzluk düzeyi ve ikamet yeri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

- Araştırmaya katılan ve mesleği kendi isteği ile seçen 107 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=131,9533$); mesleği puanına göre mecburen seçen 47 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=106,4681$) daha yüksek çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,000); 0,05 değerinden küçük olması öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleği seçme nedenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyi yüksek olan kişilerin mesleği öncelikle kendi veya ailelerinin isteği ile, tutum düzeyi düşük olan kişilerin ise mesleği puanlarına göre mecburen seçtikleri söylenebilir.

Gürbüz ve Kışoğlu’nun (2007) yaptıkları çalışma da bu sonuçları destekler niteliktedir. Çalışmada, öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmişlerdir. Gökçe ve Sezer’in (2012) “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” çalışmasında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönlendiren nedenler ile tutum puanları arasındaki varyans analizi incelendiğinde, öğretmenlik mesleğini kendilerinin seçimi olarak belirten öğretmen adaylarının puan ortalamalarının, bu mesleği aile ve çevre isteği, kolay iş bulma ve öğretmenlerinin yönlendirmesi nedenleri ile seçtiğini belirten öğretmen adaylarının puan ortalamalarından daha yüksek olduğu saptanmıştır.. Bu sonuçlar araştırma bulguları ile benzerlik göstermiştir. Ayrıca Kyriacou, Hultgren ve Stephens (1999), Stavanger’deki ve York’taki öğretmen adaylarından bu mesleği seçmelerinde etkili olan kararları önem derecesine göre sıralamalarını istemiş, her iki grupta da en çok “öğretme işinden zevk alma” ve “çocuklarla çalışmayı sevme” seçeneklerinin işaretlendiğini belirtmektedirler. Bu sonuç araştırma bulguları ile benzerlik göstermiştir.

- Araştırmaya katılan ve mesleği kendi isteği ile seçen 107 öğrencinin , “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Algı Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=136,4206$); mesleği puanına göre mecburen seçen 47 öğrencinin puan

ortalamasından ($\bar{X}=125,9787$) daha yüksek olduğu saptanmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,000); 0,05 değerinden küçük olması öğretmenlik mesleğine yönelik algı ve mesleği seçme nedenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre öğretmenlik mesleğine yönelik algı düzeyi yüksek olan kişilerin mesleği öncelikle kendi veya ailelerinin isteği ile, algı düzeyi düşük olan kişilerin ise puanlarına göre mecburen seçtikleri söylenebilir.

- Araştırmaya katılan ve mesleği kendi isteği ile seçen 107 öğrencinin , “Beck Umutsuzluk Ölçeği”nden aldığı puan ortalaması ($\bar{X}=4,2150$); mesleği puanına göre mecburen seçen 47 öğrencinin puan ortalamasından ($\bar{X}=6,2340$) daha düşük çıkmıştır. “p” değeri anlamlılık düzeyinin (0,043); 0,05 değerinden küçük olması umutsuzluk ve mesleği seçme nedenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre umutsuzluk düzeyi düşük olan kişilerin mesleği kendi istekleri ile, umutsuzluk düzeyi yüksek olan kişilerin ise mesleği puanlarına göre mecburen seçtikleri söylenebilir.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin mesleğe yönelik tutum, algı ve umutsuzluk düzeyleri ile anne-babalarının eğitim düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur.

Özgür (1994), “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum” adlı araştırmasında öğrenci tutumları ile anne eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulmazken, baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Saraç (2002) tarafından yapılan Türk Dili Edebiyatı/ Türkçe Öğretmeni adaylarının yeterlilikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları konulu araştırmada öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların anne-baba eğitim düzeyine göre değişmediği görülmüştür.

Çetintürk tarafından 2001 yılında yapılan “Yatılı İlköğretim Bölge Okulu 2.Kademe Öğrencileriyle Normal İlköğretim Okulu 2. Kademe Öğrencilerin Depresyon ve Umutsuzluk Düzeyleri Açısından karşılaştırılması” konulu araştırmaya

göre anne-babanın eğitim düzeyinin düştükçe, çocuğun depresyon düzeyi ve umutsuzluk düzeyinin yükseldiği sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

1. Araştırma ile ilgili olarak daha çeşitli ve detaylı bilgi edinmek için, farklı ölçekler kullanılarak, daha geniş araştırma evrenlerinde betimsel ve deneysel çalışmalar yapılabilir.
2. Öğretmenlik mesleğinin önemine binaen ülke çapında öğrencilerin ilköğretim yıllarından başlanarak ilgi ve yeteneklerinin tespit edileceği, ilerleyen yıllarda olabilecek değişikliklerin de göz önüne alınarak tüm eğitim hayatı boyunca takip edileceği bir mesleki yönlendirme sistemi kurulmalı; kişiler mesleğin gerektirdiği şartlara uygunlukları ölçüsünde eğitim fakültelerine alınmalıdırlar.
3. Öğretmenlik mesleğinin yaşam koşullarının düzenlenerek ve toplumdaki saygınlığını arttırıcı çalışmalarla, gençler için isteyerek tercih edilecek bir meslek haline dönüşmesi sağlanmalıdır.
4. Öğretmenlerin meslek öncesi eğitimleri sırasında öğretmenliğin etik değerlerinin benimsetilmesi amacıyla öğretmen yetiştirme programlarına mesleki etik ilkeleri merkeze alan bir dersin konulması gerekir.
5. Mesleğe yönelik olumlu algı ve tutuma sahip olan ilköğretim matematik öğretmen adayları daha önceki eğitim kademelerinde belirlenmeli ve bu mesleğin eğitimini almaları özendirilmeli ve desteklenmelidir.
6. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını geliştirmek amacıyla ilgili derslerde ve fakülte okul işbirliğine yönelik çalışmalarda öğretmenlik mesleğinin önemi üzerinde daha fazla durulmalı

ve öğretmen adaylarının mesleklerine dair vizyon oluşturmaları sağlanmalıdır.

7. İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarını geliştirebilmek için hizmet içindeki eğitim öğretim etkinliklerine lisans eğitimlerinin ilk yılından başlamaları ve bu etkinliklerin üst sınıflarda artarak devam etmesi sağlanmalıdır.
8. İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının, bu mesleğe yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirmek amacıyla, öğretim süreçleri boyunca fakülte-okul işbirliğine dayalı, öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgilendirme ve özendirmeye yönelik etkinlikler planlanmalı ve uygulanmalıdır.
9. İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve algıları öğrenme sürecine olumlu veya olumsuz olarak yansıdığından söz konusu tutumların bu sürecin başında, süreç devam ederken ve sürecin sonunda belirlenmeli ve değerlendirilerek eğitim öğretim etkinliklerine yön verilmelidir.
10. İlköğretim matematik öğretmenliğinin çalışma şartlarını ve günümüzdeki toplumsal statüsünü arttırıcı çalışmalar yapılarak ilköğretim matematik öğretmeni adaylarını endişelendiren mesleki tutumlarını ve umutsuzluk düzeylerini etkileyen olumsuz etkileyen faktörler en aza indirilmelidir.
11. İlköğretim matematik öğretmenliği mesleği her türlü gelişme ve yeniliğe açık olmakla birlikte başarı için sürekli kendini geliştirmeyi gerektiren bir meslek olduğundan matematik öğretmeni adaylarına hizmet öncesinde gerekli çalışmaları yapabilme bilgi ve becerisini kazandırıcı çalışmalar/etkinlikler yapılmalıdır.

12. İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının hiçbir fark gözetmeksizin (cinsiyet, ikamet yeri v.b.) mesleki tutum ve algılarını geliştirebilmek amacıyla hizmet öncesi eğitimden önceki eğitim kademelerinden başlamak sureti ile matematik öğretmenliği mesleğinin özelliklerini detaylı olarak anlatan, açıklayan rehberlik hizmetlerinin istenilen nitelikte olacak şekilde niceliği artırılmalıdır.
13. Benzer çalışmalar, hizmet içi matematik öğretmenliğinin kalitesini arttırmaya yönelik olarak matematik öğretmenleri üzerinde de yapılmalıdır.
14. Ülke kalkınmasında mesleki eğitimin önemine rağmen, henüz bu alanda istenen hedeflere ulaşamamasının nedenlerinin belirlenebileceği araştırmalardan elde edilebilecek veriler, mesleki eğitimin yeniden düzenlenmesine ışık tutacaktır. Aynı zamanda bu bilgi ve bulgular eğitim sistemimizde istenilen sonuçlara ulaşmada önemli mesafeler alınmasını sağlayabilir.

KAYNAKÇA

Abela, J.R.Z. ve Seligman, M.E.P. (2000). The Hopelessness Theory of Depression: A Test of the Diathesis-Stress Component in the Inter-Personal and Achievement Domains. **Cognitive Therapy and Research** . Cilt:24 Sayı:4. 361-378. (Ağustos 2000).

Akalın,Ö (2006). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Algıları ile Geleceğe Yönelik Umut Düzeylerinin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Akbayır, K. (2003). Öğretmenlik Mesleğine Yönelmede Ailenin Ve Branş Seçiminde Cinsiyetin Rolü. http://infobank.fedu.odtu.edu.tr/ufbmek-5/netscape/b_kitabi/PDF/OgretmenYetistirme/Bildiri/t271d.pdf (2 Haziran 2013)

Akpınar, E., Yıldız, E. Ve Ergin, Ö. (2006) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. **Buca Eğitim Fakültesi Dergisi**,19, 56–62.

Aşkar, P., Erden, M. (1986). **Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumları**. Marmara Üniversitesi I. Ulusal Eğitim Kongresi.1986.

Aşkar, P., Erden, M. (1987). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği.**Çağdaş Eğitim Dergisi**. Sayı:121. Sayfa: 8-11. (1987)

Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). İlköğretim Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Bilgisayarla İlgili Özyeterlik Algısı. Hacettepe **Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 21, 1–8.

Atıcı, M. (2000). İlkokul Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Yetkinlik Beklentisi Rolünün İngiltere Ve Türkiye’de Seçilen Bir Araştırma Grubu

Üzerinde İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Leicester Üniversitesi, Leicester.

Awanbor, D. (1996). Self Concept and Nigerian Teacher-Trainees' Attitude Toward Teaching. **European Journal Of Teacher Education**,19(1), 7-11.(1996)

Aysu, B. (2007). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

Balım, A., G., Sucuoğlu, H. ve Aydın, G. (2009). Fen ve Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. Sayı 25, 33-40

Bandura, A. (1997). **Self-efficacy: The Exercise Of Control**. *New York*

Baskan, G.A.(2001). Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. (20) Sayfa: 16-25.

Beck AT ve ark. (1974). The Measurement Of Pessimism.The Hopelessness Scale. *J Consult Clin Psychology*, 42: 861-865

Bıkmaz, H.F. (2004). Sınıf Öğretmenlerinin Fen Öğretiminde Öz Yeterlilik İnancı” Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. **Milli Eğitim Üç Aylık Eğitim Ve Sosyal Bilimler Dergisi**. Kış dönemi, Sayı:161

Brooks, M.G.&Brooks, G.J. (1999) The Courage To Be Constructivist. **Educational Leadership**, 57(3), 18-24,.
http://www.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=QDwqACGdf0IC&oi=fnd&pg=PA181&dq=Educational+Leadership+1999+brooks&ots=9qmm-qrkSe&sig=qhATBnGMBC_ZGBTvb1Yb9v6Qg3A&redir_esc=y#v=onepage&q

[=Educational%20Leadership%201999%20brooks&f=false](#)(erişim tarihi: 27.04.2013)

Brown, C. A. and Baird, J. (1993). Inside The Teacher: Knowledge, Beliefs, And Attitudes İn Research Ideas İn The Classroom. **High School Mathematics**. New York: Macmillan

Bulut, H. , Doğar, Ç. (2006) Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. **Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi** .Cilt: (8) Sayı: (1).

Büyüköztürk, Ş. (2002). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Pegem A Yayıncılık

Can, G. (1987). “Öğretmenlik Meslek Anlayışı Üzerine Bir Araştırma. **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. Cilt: 2. Sayı: 1. (Aralık 1987)

Can,Ş.(2010). Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. **Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. Sayı:24 (Bahar 2010)

Ceyhan, A.A. (2004). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğretmen Adaylarının Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi** . Sayı:1 (2004)

Chong, S. , Wong, I. & Lang Q.. (2005). Pre-Service Teachers Beliefs, Attitudes And Expectations: A Review Of The Literature.

<http://repository.nie.edu.sg/jspui/bitstream/10497/138/1/2005a8.pdf>

(2Haziran 2013)

Coultas, C.J. ve Lewin, M. K. (2002). Who Becomes a Teacher? The Characteristics of Student Teachers in Four Countries. **International Journal of Educational Development**. Cilt: 22 Sayı:3-4 Sayfa: 243-260 (2002)

Çakır, Ö. (2005). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (İÖLP) ve Eğitim Fakülteleri İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Tutumları Ve Mesleki Yeterlik Algıları. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. Sayı:9 (Bahar ,2005)

Çapa Y. ve N. Çil. (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. Sayı: 18. 69-73.

Çapri, B. Ve Çelikkaleli, Ö. (2008) Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program Ve Fakültelerine Göre İncelenmesi. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 9 (15). 33-53.

Çelikel, F.Ç. ve Erkorkmaz, Ü. (2008). Üniversite Öğrencilerinde Depresif Belirtiler ve Umutsuzluk Düzeyleri ile İlişkili Etmenler. **Nöropsikiyatri Arşivi**. Sayı 4. (2008)

Çeliköz, N ve Çetin, F. (2004).Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenler. **Milli Eğitim Dergisi**.162, 136-145.

Çetin, Ş. 2003. Anadolu Öğretmen Lisesi Ve Düz Lise Çıkışlı Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.

Çetintürk, H. (2001). Yatılı İlköğretim Bölge Okulu 2. Kademe Öğrencileriyle Normal İlköğretim Okulu 2. Kademe Öğrencilerin Depresyon ve Umutsuzluk Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi SBE

Demirel, O.N. (1995) Öğretmelik Mesleğine Yönelen Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik, Psikolojik Ve Kültürel Özellikleri Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi .İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .

Derebası, I. (1996). Beck Umutsuzluk Ölçeği’ nin Ege Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Geliştirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Duman, T. (2002). Öğretmenlik Mesleği. **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi**. Yıl 3. Sayı 3.

Durak,A ve Palabıyıkoglu,R. (1994) Beck Umutsuzluk Ölçeği Geçerlilik Çalışması. **Kriz Dergisi**. Cilt:2 Sayı:2. 311-319.

Durmuşoğlu, M. C., Yanık, C. Ve Akkoyunlu, B. (2009) Türk Ve Azeri Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36, 76-86.

Duruarı, S. (1994). İşkencenin Bazı Psikolojik Boyutları Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ekiz,D .(2006). Sınıf Öğretmenliği Mesleğe Yönelen Adayların Profilleri Ve Geleceğe Yönelik Beklentilerinin İncelenmesi. **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. Cilt:16. Sayı:1. Sayfa: 131-147. (2006)

Ekren, G. (2001). Sağlıklı Benli Yapısına Sahip Meslek Lisesi 11. Sınıf Öğrencileri ile Sağlıklı Benlik Yapısına Sahip Normal Lise 11. Sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi SBE

Enochs L. G., and Riggs, I. M. (1990). Further Development Of An Elementary Science Teaching Efficacy Belief Instrument: A Preservice Elementary Scale. **School Science and Mathematics**. 90(8), 694–706.

Ercan, İ. ve Kan, İ. (2004). Ölçeklerde Güvenirlilik ve Geçerlik. **Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi**. 30 (3), 211-216.

Eren, E. (2006). **Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi** . İstanbul: Beta

Erden, M. (1998). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınları.

Erdem, A. R. & Anılan, H. (2000). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. Sayı:7 .(2000)

Erdem, A.R., Gezer, K. ve Çokadar, H. (2005). **Ortaöğretim Fen-Matematik Ve Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları**. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. (28-30 Eylül 2005) Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Erkuş, A. (1994). **Psikolojik terimler sözlüğü**. Ankara: Doruk Yayınları.

Ersoy, Y. (2003). **Teknoloji Destekli Matematik Eğitimi-1: Gelişmeler, Politikalar Ve Stratejiler**. İlköğretim-Online, 2(1), 18-27.

Fosnot, C. (1989). **Enquiring Teachers, Enquiring Learners: A Constructivist Approach For Teaching**. New York: Teachers College Press.

Gibson, S. & Dembo, M., (1984). Teacher Efficacy: A Construct Validation. **Journal Of Educational Psychology**. 76(4), 569–582.

Goldin, G. A. (2002). Affect, Meta-Affect, And Mathematical Belief Structures. **Education**, 59, 72.

F. Gökçe F, Sezer G.O.(2012) Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 25 (1), 2012, 1-23

Gözütok, F. D.(1988). Öğretmen Eğitiminde Meslek Formasyonu Öğretiminin Öğretim Elemanı Davranışlarına Yansıması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Güdek, B.(2007) Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. Ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenciye Ait Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gürbüz, H.ve Kışoğlu, M. (2007) Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Fen-Edebiyat Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği). **Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi**. 9 (2). 71-83.

Gürbüzürk, O. ve Genç, S. Z. (2004) Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 5(7). 47-62

Gürer, L., ve Gürer, G. (2004). **Temel Tasarım**. İstanbul: Birsan Yayınevi.

Gürkan, T. (1993). **İlkokul Öğretmenlerinin Öğretmenlik Tutumları İle Benlik Kavramları Arasındaki İlişki**. Ankara: Sevinç Matbaası.

Hacıoğlu, F. Ve C. Alkan. (1995). **Öğretmenlik Uygulamaları Öğretim Teknolojisi**. İstanbul: Alkım Yayınları

Hogg, M. A., ve Smith, J. R. (2007). Attitudes in social context: a social identity perspective. **European Review of Social Psychology**, 18, 89-131.

Holl, C.M. ve Page S.J., (1999). **The Geography of Tourism and Recreation**. London: New Fetter Lane

Horozoğlu, Ş.(1998). Öğretmenlerin Yakın Gelecekteki Rollerine İlişkin Algıları, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi**, Sayı:14 s: 179-190. (Bahar, 1998)

Hoy, W. K., & Woolfolk, A. E. (1993). Teachers' sense of efficacy and the organizational health of schools. **The Elementary School Journal**. 93, 356–372

Hussain, S. (2004). Effectiveness Of Teacher Training İn Developing Professional Attitude Of Prospective Secondary School Teachers .Doctoral Dissertation, University Of Arid Agriculture, Rawalpindi.

İnceoğlu,M . (2010) **Tutum, Algı ve İletişim**. Ankara: Beykent Üniversitesi Yayınevi

İşmen, A. E. Ve Yıldız, S. A., (2005) Öğretmenliğe İlişkin Tutumların Özgeciliğe Ve Atılganlık Düzeyleri Açısından İncelenmesi. **Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi**.42, 151–166.

Kagan, D. M. (1992). Implication Of Research On Teacher Belief. **Educational Psychologist**. Sayı:27 (1992)

Kağıtçıbaşı, C. (1999) **Yeni İnsan ve İnsanlar**. İstanbul: Evrim Yayınevi

Kalaycı, Ş. (2008) **SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri**. 3.Baskı. Ankara: Asil Yayın Dağıtım

Karahan, E. (2003). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Tutumları Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karasar, N. (2003). **Bilimsel Araştırma Yöntemi** . Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kavcar, C. (2003). **Alan Öğretmeni Yetiştirme, Eğitimde Yansımalar**: VII. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu. (1-23 Mayıs 2003) Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi.

Kaya, A. ve Büyükkasap, E., 2005. Fizik öğretmenliği programı öğrencilerinin profilleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve endişeleri:Erzurum örneği. **Kastamonu Eğitim Dergisi**. 13(2). 367–380

Korap, S. (2000). Hemodiyaliz Hastalarında Depresyona Bilişsel Yaklaşım. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.

Kuran, K . (2002). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş** . Ankara: PegemA yayımları

Küçükahmet, L.(1976).**Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerin Tutumları**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Kyriacou, C., Hultgren, A. ve Stephens, P. (1999) Student Teachers Motivation To Become A Secondary School Teacher In England And Norway. **Teacher Development**. 3(3), 373–381

Lubis, S. (1988). Attitude Toward The Teaching Profession Of Students Of The Vocational And Tecnical Teacher Education Collage.Padang, Indonesia, the Ohio state Universty

MEB (2004). **İlköğretim Okulu Matematik Dersi (1–5 Sınıflar) Öğretim Programı**. Ankara: MEB Yayınları.

MEB, (2009). **Talim ve Terbiye Kurulu İlköğretim Matematik Dersi 6–8. Sınıflar Öğretim Programı**. Ankara

Oral, B. (2004) . Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. **Eğitim Araştırmaları Dergisi**. Sayı 15.(Bahar,2004).

Özbek, Z., Özgen, N. ve Kahyaoglu, M. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. **Sosyal Bilimler Dergisi** . Cilt: IX, Sayı: 2, Aralık 2007

Özden, Y.(1999). **Eğitimde Dönüşüm Yeni Değer ve Oluşumlar**. Ankara: Pegem A Yayınları.

Özgür, F.N. (1994) Öğretmenlik Mesleğine Karsı Tutum. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özmen, D., Dünder, P.E., Çetinkaya, A.Ç., Taşkın, O. ve Özmen, E. (2008). Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk ve Umutsuzluk Düzeyini Etkileyen Etkiler, **Anadolu Psikiyatri Dergisi**. Sayı : 1. (2008)

Öztürk, B. ve Kısaç İ. B. Yeşilyaprak (Ed.), (2006). **Bilgiyi işleme modeli. Eğitim Psikolojisi** Ankara: Pegem A.

Pajares, F., & Miller, M. D. (1994). The Role Of Self-Efficacy And Self-Concept Beliefs In Mathematical Problem-Solving: **A Path Analysis. Journal Of Educational Psychology**. 86,193-203

Phillips, S.L. (2003). Contributing Factors to Music Attitude in Sixth, Seventh and Eighth Grade Students. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Iowa Üniversitesi.

Reid, N. (2006). Thoughts on attitude measurement. **Research in Science and Technological Education**. 24, 3-27.

Rojewski, J. W., C. R. Wicklein ve J. W. Schell. (1995). Effects of Gender and Academic Risk Behavior on The Career Maturity of in Rural Youth. **Journal of Research in Rural Education**. 11(2), 1-3.

Saban, A. (2003). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Demografik Özellikleri Ve Mesleki Eğilimleri. **Eğitim Araştırmaları**. 10: 91-101.

Sağlam, Ç.A. (2008). Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. **Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi**. Cilt:5. Sayı:1. s: 59-69. (Haziran 2008)

Saraç, Cemal (2002). Türk Dili ve Edebiyatı/Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yeterlilikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Saracaloğlu, A. S., (1993) **Fen Ve Edebiyat Fakülteleri Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları**. İzmir I. Eğitim Kongresi Bildirileri (Kasım 1991) 565–569. İzmir: Buca Eğitim Fakültesi Yayını

Seber G (1991). Beck Umutsuzluk Ölçeğinin Geçerliliği Ve Güvenirliği Üzerine Bir Çalışma Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı Doçentlik Tezi, Eskişehir

Skott, J. (2001). **The Emerging Practices Of Novice Teachers: The Roles Of His School Mathematics Images**. Journal Of Mathematics Teacher Education, Sayı:4 (2001)

Smith, I. M.(1973) Changes In Students' Attitudes To Teaching. **Higher Education** 2(3), 361–376

Synder, C.R. ve diğerleri (1991). The Will and Ways Development and Validation of on Individual Differences Measure of Hope. **Journal and Social Psychology**. Vol:60 (4),ss.570

Şahin,B. (2209) Özel Sektör İşbirlikli Bir Mesleki Ve Teknik Eğitim Kurumu Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Yeditepe Üniversitesi . Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek,H. (2003) Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları.**Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi** . Cilt: 2 Sayı:1 (Haziran 2005)

Şişman. M, Acat.B,(2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi. **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. Cilt: 13. Sayı: 1. Sayfa: 235-250

Sürücü, A. 1997. Öğretmenlik Formasyonu Alan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (S.Ü.E.F. Yaz Kursu Örneği) (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taşdemir, M. (2012) . **Birleştirilmiş Sınıflarla Öğretim**. Ankara: Pegem A Yayınları.

Terzi, A. R. Ve Tezci E. (2007) Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. **Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**. Sayı:52. S:593-614. (Güz 2007)

Thompson, A. (1992). **Teachers' Beliefs And Conceptions: A Synthesis Of The Research**. Handbook of research on mathematics teaching and learning: A project of the National Council of Teachers of Mathematics.New York, NY, England: Macmillan Publishing Co

Topçu,Z .(2009). Sınıf Öğretmenlerinin Genel Yeterliliklerine Ve Öğrenme İhtiyaçlarına İlişkin Algıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tschannen-Moran, M & HOY, A.W. (2001). Teacher efficacy: capturing an elusive construct. **Teaching and Teacher Education**. 17(7), 783-805.

Tucker,C.L.(2002). Happiness, Depression and Self-Concept http://www.psychologicalselfhelp.org/Chapter6/chap6_35.html (28 Nisan 2013)

Uçan,A.(2001) . **Türkiye’ de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bakış.** Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimde Kalite Paneli. (22 Kasım 2000) Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Genel Müdürlüğü.

Uçan, A.(2002). **Türkiye’de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar.** Gazi Üniversitesinin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu.(8-10 Mayıs 2002) Ankara: Gazi Üniversitesi.

Üngüren, E. ve Ehtiyar, R. (2009). Türk ve Alman Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Umutsuzluk Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma. **Journal of Yasar University.** Sayı 14. (Nisan 2009).

Üstün, E., Erkan S. ve Akman B., (2004) Türkiye’de Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. **Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.** 10, 129–13.

Üstüner, M. (2004). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme Ve Günümüz Sorunları. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.** Sayı 7. (Bahar 2004)

Üstüner,M. (2006) . Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması . **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.** Sayı 45. 109-127. (Kış 2006)

Varış.F.(1998) .**Eğitim Bilimine Giriş** . İstanbul: Alkım yayınları

Varış, F. (1988). **Eğitimde Program Geliştirme, Teori ve Teknikler.** Ankara: A.Ü Eğitim Fakültesi Yayınları. No: 157.

Varol, B. (2007), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Öz-Yeterlikleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Weenman, S (1984). Perceived Problems Of Beginning Teachers . **Review of Educational Research** . Sayı:54 (143-178)

Wilson, R. C. (1987). Career Maturity Gains of Adult Education Students Receiving Career Development Education. **Adult Literacy and Basic Education**. 11(1), 23-31.(1987)

Yıldız, İ. Ve Uyanık, N. (2004). Günümüz Matematik Öğretimi ve Yakın Çevre Etkileri. **Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi**. Cilt:12, No:2, 437- 442

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı (1998). **Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirmenin Tarihi Gelişimi**. Ankara.

EK 1

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum cümleleri	Tamamen katılıyorum.	Çoğunlukla katılıyorum.	Orta düzeyde katılıyorum.	Kısmen katılıyorum.	Hiç katılmıyorum
1.Öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor.					
2.Öğretmenlik mesleği bana sıkıcı geliyor.					
3.Öğretmen olmayı kendime yakıştırıyorum.					
4.Tekrar bir meslek tercihinde bulunmam söz konusu olsa yine öğretmenliği seçerdim					
5.Öğretmenliğin bana göre bir meslek olmadığını düşünüyorum.					
6. Öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olmadığını düşünüyorum.					
7. Öğretmenliğin kişiliğime uygun olmadığını düşünüyorum.					
8.Öğretmenlik mesleğini seçtiğime pişman oluyorum.					
9.Öğretmenlikte başarılı olacağıma inanıyorum.					
10.Öğretmenlik mesleği ile ilgili olan bu bölümü seçmiş olmaktan hoşnutum.					
11.Öğretmenlik mesleğinde karşılaşacağım zorlukları aşabileceğime inanıyorum.					
12.Zor şartlar altında dahi öğretmenlik yapmak isterim.					
13.Öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri konusunda kendime güveniyorum.					
14.Öğretmenliğe ilişkin özel bir yeteneğim olduğu kanısındayım.					
15.Öğretmenliğin bana uygun bir meslek olmadığını düşünüyorum.					
16.Öğretmenliğin bir şeyler üretmem için bana fırsatlar vereceğini düşünüyorum.					

17.Öğretmenliği profesyonel bir biçimde yürütebileceğime inanıyorum.					
22.Öğretmen olduğumda yapabileceğim çok şey olduğunu düşünüyorum.					
23.Öğretmenliğin çalışma koşulları bana çekici geliyor.					
24.Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı olmayı önemserim.					
25.Öğretmenlik yapan kişilerle sohbet etmekten hoşlanırım.					
26.Eğitim,öğrenme,öğretme konularında tartışır, konuşurum.					
27.Bilgili ve yeterli bir öğretmen olacağımı düşünüyorum.					
28.Öğretmenliğin toplumda bana saygınlık kazandıracağına inanıyorum.					
29.Halen okumakta olduğum öğretmenlik programını isteyerek seçtim.					
30.Öğretmenlik mesleğinin bana sıkıntılar yaşatmasından endişe duyuyorum.					
31.Öğretmenlik yaparak vereceğim eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön vermeyi gurur verici buluyorum.					
32.Eğitim,öğrenme,öğretme,öğretmenlik konularında konuşmaktan hoşlanmam.					
33.Öğretmen olduğumda çevre tarafından bana yeterli değerin verileceğine inanıyorum.					
34.Öğretmenlik mesleğinin devamlılığı bana güven veriyor.					

EK 2**KİŞİSEL BİLGİ FORMU**

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda öğretmenlik mesleği ile ilgili görüşlerinizi almak üzere hazırlanmış bir anket formu verilmiştir. Anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler yer alırken, ikinci bölümünde öğretmenlikle ilgili görüşler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu formda içtenlikle ifade edeceğiniz görüşleriniz ileride yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyoruz.

I.BÖLÜM

Cinsiyetiniz :.....

Memleketteki ikamet yeriniz :

- a) İl merkezi ()
- b) İlçe merkezi ()
- c) Köy ()

Ailenizin ortalama aylık gelir düzeyi

- a) 1000 TL altında ()
- b) 1000 TL – 2500 TL ()
- c) 2500 TL – 4000 TL ()
- d) 4000 TL – 5000 TL ()
- e) 5000 TL üzeri ()

İlköğretim Matematik Öğretmenliğini seçmenizde etkili olan unsur ne(ler)dir?

- a) Kendi isteğim ()
- b) Ailemin isteği ()
- c) Öğretmenlerimin isteği ()
- d) Arkadaş çevremın isteği ()
- e) Puanıma göre mecburen seçtim(Açıkta kalmamak için) ()

Anne ve babanızın eğitim düzeyini işaretleyiniz.

	Anne	Baba
İlkokul		
Ortaokul		
Lise		
Yüksek Okul		
Üniversite		

EK 3**ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK ALGI ÖLÇEĞİ**

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algı Cümleleri	Bütünyle katılıyorum.	Katılıyorum.	Kısmen Katılıyorum.	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum.
Öğretmenliğin Sosyal Statü Algıları					
1.Öğretmenlik, toplumda saygınlık uyandıran bir meslektir.					
2.Öğretmenler, toplumda bazı sosyal ayrıcalıklara sahiptirler.					
3.Öğretmenler,çevrelerinde mesleklerinden dolayı sevilen sayılan bireylerdir.					
4. Bir toplumda ortaya atılan görüşler arasında en çok değer verilenler öğretmenlerin görüşleridir.					
5.Öğretmenler, katıldıkları sosyal ortamlarda odak noktası ve cazibe merkezidirler.					
6.Toplumdaki bireyler,öğretmen bir arkadaşının olmasından gurur duyarak söz etmektedir.					
7. Öğretmenler, bu meslekte bulunmanın sağladığı sosyal statüden dolayı memnundurlar.					
8. Türkiye koşullarında öğretmenlerin sahip oldukları ekonomik imkanlar sosyal statülerini düşürmektedir.					
Öğretmenliğin Etik Algıları					
1.Öğretmenler öğrencilere zarar verecek davranışlardan kaçınırlar.					
2. Öğretmen için öğrenci her şeyden önce gelmektedir.					
3. Öğretmenlik bir sevgi mesleğidir.					
4.Öğretmenler, öğrencileri arasında ayırım gözetmezler.					

5. Öğretmenler, ellerindeki yetkileri kişisel çıkarları için kullanmazlar.					
6. Öğretmenler, toplumdaki ahlaki değerlere uygun davranırlar.					
7. Öğretmenler, maddi kaygılar nedeniyle meslek ilkelerinden taviz vermezler.					
8. Öğretmen yaptığı işin neye yaradığı veya sonuçlarının ne olacağı ile ilgilenmez.					
Öğretmenliğin Alan Bilgisi Algıları					
1. Öğretmenler, kendi alanlarıyla ilgili yeterli bilgiye sahiptirler.					
2. Öğretmenler, alanlarıyla ilgili yeniliklerden haberdardırlar.					
3. Öğretmenler, alanlarıyla ilgili karşılaştıkları soru ve sorunlara cevap verilebilecek yeteneğe sahiptirler.					
4. Öğretmenler, her gün işledikleri konunun öğrenci tarafından öğrenilip öğrenilmediğini belirleyebilecek yeterliliğe sahiptirler.					
5. Öğretmenler, ders kitaplarına bağımlı kalmadan ders işleyebilecek yeterliliğe sahiptirler.					
6. Öğretmenler, öğrencilere alanları ile ilgili çağın gerektirdiği yeterlilikleri kazandırabilecek yeterliliğe sahiptirler.					
7. Öğretmenler, alanlarında kendilerine danışılacak kadar yeterliliğe sahiptirler.					
8. Öğretmenlik her gün yeni şeylerin öğrenildiği bir iştir.					
Öğretmenliğin Mesleki Formasyon Algıları					
1. Öğrencilerin özelliklerini bilmek öğretmenin işini kolaylaştırır.					

2. Çeşitli yöntem ve teknikler kullanmak, dersin verimli olmasını sağlar.					
3. Araç, gereç ve donanımla sınıf ortamının zenginleştirilmesi, öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırır.					
4. Planlı olarak derse girmek, dersteki verimi artırır.					
5. Bazı bireyler öğretmenlikle ilgili kimi becerilere doğuştan sahiptirler.					
6. Öğretmenin çok çeşitli yolları vardır ve bunlar öğrenilebilir.					
7. Öğrencilerinin bilgi, beceri, tutumlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi bunlarla ilgili yöntem ve teknikleri bilmeyi gerektirmektedir.					
Öğretmenliğin Yeterlik Algıları					
1.Öğretmen adaylarının çoğunluğu alanlarında yeterlidir.					
2.Öğretmen adayları bir öğrenci karşısında nasıl davranacaklarını bilirler.					
3. Öğretmen adayları çok fazla zorluk çekmeden ders işleyebilir.					
4.Öğretmen adayları ders işlemek için alanları ile ilgili başka kaynakları okuyup çalışmaları gerekmektedir.					
5. Öğretmen adayları alanlarındaki bilgileri öğrenciye nasıl öğreteceğini bilmektedir.					
6.Öğretmenlik, öğretmen adaylarının var olan bilgi ve becerilerini geliştirmelerine yardım edecektir.					

EK 4**BECK UMUTSUZLUK ÖLÇEĞİ**

Aşağıda geleceğe ait düşünceleri ifade eden bazı cümleler verilmiştir. Lütfen her bir ifadeyi okuyarak, bunların size ne kadar uygun olduğuna karar veriniz. Size uygun olanlar için "Evet", uygun olmayanlar için ise "Hayır" sütununun altındaki kutuyu (x) işaretleyiniz.

Umutsuzluk Cümleleri	Evet	Hayır
1. Geleceğe umut ve coşku ile bakıyorum.		
2. Kendim ile ilgili şeyleri düzeltemediğime göre çabalamayı bıraksam iyi olur.		
3. İşler kötüye giderken bile her şeyin hep böyle kalmayacağını bilmek beni rahatlatıyor.		
4. Gelecek on yıl içinde hayatımın nasıl olacağını hayal bile edemiyorum.		
5.Yapmayı en çok istediğim şeyleri gerçekleştirmek için yeterli zamanım var.		
6. Benim için çok önemli konularda ileride başarılı olacağımı umuyorum.		
7. Geleceğimi karanlık görüyorum.		
8. Dünya nimetlerinden sıradan bir insandan daha çok yararlanacağımı umuyorum.		
9. İyi fırsatlar yakalayamıyorum. Gelecekte yakalayacağıma inanmam için de hiçbir neden yok.		
10. Geçmiş deneyimlerim beni geleceğe iyi hazırladı.		
11. Gelecek, benim için hoş şeylerden çok tatsızlıklarla dolu görünüyor.		
12. Gerçekten özlediğim şeylere kavuşabileceğimi ummuyorum.		
13. Geleceğe baktığımda şimdikine oranla daha mutlu olacağımı umuyorum.		
14. İşler bir türlü benim istediğim gibi gitmiyor.		
15. Geleceğe büyük inancım var.		

16.Arzu ettiğim şeyleri elde edemediğime göre bir şeyler istemek aptallık olur.		
17.Gelecekte gerçek doyuma ulaşmam olanaksız gibi.		
18. Gelecek bana bulanık ve belirsiz görünüyor.		
19. Kötü günlerden çok, iyi günler bekliyorum.		
20. İstedğim her şeyi elde etmek için çaba göstermenin gerçekten yararı yok, nasıl olsa onu elde edemeyeceğim.		

EK 5**ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ İZNİ**

Sayın Dinçer; söz ettiğiniz ölçeği yapacağınız çalışmanızda kullanmanızda tarafımdan bir sakınca görülmemektedir, bilimsel ahlakın öngördüğü usullere uygun olarak kullanabilirsiniz. Ölçeğin yayınlandığı makale metni ekli dosyada yer almaktadır, çalışmalarınızda kolaylıklar ve başarılar dilerim.

Doç. Dr. Mehmet Üstüner

----- Orijinal Mesaj -----

Kimden: "bahar dinçer" <bahardincer87@hotmail.com>

Kime: mustuner@inonu.edu.tr

Gönderilenler: 12 Eylül Çarşamba 2012 15:22:44

Konu: "Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği"

EK 6**ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK ALGI ÖLÇEĞİ İZNİ**

Anketi araştırmanız için kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar.

--

Prof. Dr. M. Bahaddin ACAT
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Rektör Yardımcısı
Tel:+90 222 2393750/1434
Fax:+90 222 2395400

EK 7**BECK UMUTSUZLUK ÖLÇEĞİ İZNİ**

Sayın Bahar DİNÇER;

Geçerlik ve güvenilirliğini yaptığım A.Beck in "UMUTSUZLUK ÖLÇEĞİ"ni tez çalışmasında literatür göstererek ve etik kurallara uyarak kullanmanız yeterli olacaktır.

Çalışmalarınız da başarılar dileriz..

Sevgiler Saygılar

Prof.Dr. Gülten Sönmez Seber

Klinik Psikolog

Gültepe mah.Üniversite evleri,

Yamanel sokak no 11

26040 30 Eskişehir

EBB Kadın Danışma Birimi 222 233 08 08

0 535 477 07 87

ev. 0(222)2490430

Bodrum0(252) 367 12 28

Faks: 0 222 229 2811

E-posta: gsonmezseber@gmail.com

EK 8

UYGULAMA İZNİ

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ
İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ BAŞKANLIĞI

SAYI : B.8.6.YÖK.2.DE.F.14.0.15.00/ 169

KONU : Tez Uygulama İzni.

BUCA-İZMİR

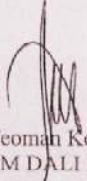
01.02.2013

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

İLGİ : 23.01.2013 tarih ve B.08.6.YÖK.2.DE.E.27.0.72.00/136 sayılı yazınız.

Enstitünüz İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Matematik Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı 2009 950 035 numaralı öğrencisi Bahar Dinçer'in "İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Mesleğe Karşı Tutum, Algı ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında İlköğretim Matematik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencilerine tez uygulama yapma işlemi uygulamayı bizzat öğrencinin yapması ve uygulama yapacağı dersten önce dersi yürüten öğretim üyesinden önceden izin alması şartıyla uygun bulunmuştur.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

 Prof.Dr.Teoman Kesercioğlu
 ANABİLİM DALI BAŞKANI

Uğur Mumcu Caddesi 135 Sokak No.5 35150 Buca / İZMİR Tel.: 0- 232 - 4204882-4204883-4204884-4204885-4204886-4204887 -
 4204598 - 4207602 - 4400803 - 4409909 - 4409611 - 4409612 - 4409613 - 4409615 - 4201472 Fax: 0-232-4204895 - 0-232-
 4409610 web: www.deu.edu.tr/egitim e-mail: egitim@deu.edu.tr